

1. Noosfera anlayışını elmə gətirənlərdir?

- Vernandski və Naumov
- ✓ Tøyer de Şarden və Lerua
- Nesbit və Eburdin
- doğru cavab yoxdur
- Odum və Rulye

2. Həyat üçün istifadə olunan, biosferdə dövr edən kimyəvi elementlərin və qeyri-üzvü birləşmələrin hərəkəti adlanır?

- ✓ biogen elementlərin dövretməsi
- doğru cavab yoxdur
- geokimyəvi birləşmələrin dövretməsi
- mikroelementlərin dövr etməsi
- birləşmələrin dövr etməsi

3. Biosferdə maddələrin dövretməsi ayrılır?

- ✓ qeoloji və bioloji
- təbii və antropogen
- doğru cavab yoxdur
- kimyəvi və qeokimyəvi
- biokimyəvi və hidroloji

4. Noosfera termini hansı mənada işlənilir?

- ✓ ağıl, düşüncə, idrak
- doğru savab yoxdur
- dövrənış tərzi, mənəviyyat
- həyat tərzi, əxlaq, mədəniyyət
- yaşayış mühiti, məskun sahəsi

5. Biosferin noosferə çevrilməsi təlimini hansı alim irəli sürmüşdü?

- alman alimləri
- fransız alimləri
- ✓ V.İ.Vernadski
- D.P.Marş
- A.P.Vinoqradov

6. Paleobiosfer və ya ağ biosfer adlanır?

- biosferdə canlıların mövcud olduğu sahə.
- doğru cavab yoxdur
- ✓ qədimdə canlı orqanizmlərin yaşadığı sahə
- hal-hazırda canlıların mövcud olduğu sahə
- fauna və floranın yayıldığı sahə

7. Neobiosfer adlanır?

- heyvanların mövcud olduğu sahə
- doğru cavab yoxdur
- ✓ hazırda canlı orqanizmlərin mövcud oldubı sahə
- canlıların keçmişində mövcud olduğu sahə
- bitkilərin mövcud olduğu sahə

8. Biosfer təliminin yaradıcısı kimdir?

- ✓ Vernadski
- Dokuçayev
- Odum
- Naumov
- İzrael

9. Biosfer anlayışını elmi ədəbiyyata ilk dəfə kim və neçənci ildə gətirmişdir?

- ✓ Zyuss, 1875-ci ildə
- Dokuçayev, 1898-ci ildə
- Odum, 1860-ci ildə
- Vernadski, 1861-ci ildə
- Lamark, 1870-ci ildə

10. Biosfer nədir?

- hidrosferdə canlı orqanizmlərin yaşadığı sahədir
- torpaq və atmosferdə canlı aləmin mövcud olduğu sahədir
- ✓ canlı orqanizmlərin özünün və izinin olduğu sahədir
- heyvanat aləminin mövcud olduğu sahədir
- bitki örtüyünün mövcud olduğu sahədir

11. Təhlükəli ekoloji vəziyyətin nəticələrinin aradan qaldırılması üçün maliyyə mənbələri aşağıdakılardır? 1. Təqsirkar təsərrüfat subyektlərinin vəsaiti, 2. Sığorta ödənişli, 3. vətəndaşların ianələri, 4. pensiya fondunun vəsaitləri, 5. dövlət büdcəsi və fondların vəsaitləri, qrandlar

- ✓ 1,2,5
- 2,3,5
- 2,4,5
- 3,4,5
- 1,3,5

12. Ekoloji təhlükəsizlik sahəsində dövlətin vəzifələrinə daxildir? 1. dövlət nəzarəti, 2. dövlət siyasəti, 3. informasiya təminatı və proqnozlaşdırmaq, 4. dövlət standartları və normativlərin tətbiqi, 5. auditin aparılması, 6. beynəlxalq hüququ təminat

- ✓ 1,2,4
- 2,3,5
- 4,5,6
- 2,3,4
- 1,2,3

13. Təhlükəli ekoloji vəziyyətin yaranması və inkişafın qarşısının alınması və onların nəticələrinin aradan qaldırılması üzrə tədbirlər sistemi adlanır?

- ✓ ekoloji təhlükəsizliyin təmini
- ekoloji durumun sağlamlaşdırılması
- ekoloji yük
- doğru cavab yoxdu
- ekoloji təhlükəli vəziyyət

14. Antropogen və təbii təsirlər nəticəsində ətraf mühitin dağılma təhlükəsi ilə əvvəl ya mənfi ekoloji dəyişikliklərdə səhiyyə olunan və bu səbəbdən insanın və cəmiyyətin həyatı vacib maraqlarına təhlükə yaradan vəziyyət adlanır?

- ✓ təhlükəli ekoloji vəziyyət
- təhlükəli krizis vəziyyəti
- təhlükəli hal
- kataklizm
- təhlükəli böhran vəziyyəti

15. İnsan və cəmiyyətin həyatı vacib maraqlarına, ətraf mühitə antropogen və təbii təsirlər nəticəsində təhlükə yaradan vəziyyətə deyilir?

- ✓ ekoloji təhlükə
- ekoloji böhran
- ekoloji qəza
- ekoloji yük
- ekoloji təhlükəsizlik

16. İnsanın və cəmiyyətin həyatı vaxtın maraqlarının, ətraf mühitin ona antropogen və təbii təsirlər nəticəsində yaranan təhlükələrdən qorunmasının təmini adlanır ?

- ✓ ekoloji təhlükəsizlik
- ekoloji vəziyyət
- ekoloji fəlakət
- ekoloji krizis
- ekoloji təhlükə

17. Ekosistemin inkişaf dinamikası, ekosistemin və ya biosenozun dəyişməsi ilə nəticələnir ki, bu proses adlandırılır?

- ✓ suksessiya
- prodüsent
- forik
- doğru cavab yoxdur
- konsument

18. Ekosistemdə heyvanlar tərəfindən yaradılan trofiki (qida) səviyyə adlanır ?

- ✓ heterotrof və ya konsument
- simbioz və ya fabrik
- rəqabət və ya forik
- doğru cavab yoxdur
- forik və ya parazitizm

19. Ekosistemdə bitkilər tərəfindən yaradılan trofiki (qida) səviyyə adlanır?

- ✓ avtotrof və ya prodüsent
- parazitizm və ya fabrik
- rəqabət və ya kommensalizm
- doğru cavab yoxdur
- simbioz və ya forik

20. Ekosistemdə «trofik» əlaqə adlanır?

- ✓ eyni məkandan yaşayış üçün istifadə əlaqəsi
- müxtəlif məkandan istifadə əlaqəsi
- yalnız heyvan növlərinin əlaqəsi
- doğru cavab yoxdur
- yalnız bitkilərin məskunlaşdığı ərazi

21. Konkret ərazidə bioloji növün sərbəst cütləşib öz sayını tənzim edə bilərək, coğrafi, ekoloji və etoloji sədlər ilə bir-birindən az-çox ayrılan fərdlər qrupuna deyilir?

- ✓ populyasiya
- növ
- biosenoz
- biogenoz
- biotik faktor

22. Maddələr və enerji mübadiləsinin qarşılıqlı baş verdiyi, canlı aləmə onların məskunlaşdığı mühit arasında olan birgə fəaliyyət adlanır?

- ✓ ekoloji sistem
- coğrafi mühit

- təbii mühit
- biotik struktur
- bioqeoşenologiya

23. Biosferdə biokimyəvi dövretmə ayrılır?

- ✓ qazşəkilli maddələrin dövretməsi və çökmə dövrü
- mexaniki və üzvü dövretmə
- geoloji və fiziki dövretmə
- doğrucavab yoxdur
- kimyəvi və fiziki dövretmə

24. Biosferin başlıca xüsusiyyətlərindəndir? 1. mərkəzləşdirilmiş sistem; 2. qapalı sistem; 3. açıq sistem; 4.müxtəliflik; 5çoxsahəlilik 6. dövrü sistem.

- ✓ 1,3,4
- 2,3,5
- 3,4,5
- 4,5,6
- 1,3,6

25. Minimum qanununun əsas mahiyyəti nədir?

- ✓ bitkilərin inkişafı elementlərin cüzi miqdarı ilə limitləşdirilir
- bitkilərin inkişafı üçün mineralların tətbiqi
- heyvandarlığın intensiv inkişafı
- kənd təsərrüfatının ekstensiv inkişafı
- bitki və heyvan növlərinin artırılması yolları

26. 1840-cı ildə U.Libix tərəfindən hansı qanun irəli sürülmüşdür?

- ✓ minimum qanunu
- planlı inkişaf qanunu
- səviyyənin bərabərləşdirilməsi qanunu
- proporsionallıq qanunu
- maksimum qanunu

27. İnsanların istehsalat və məişət fəaliyyəti nəticəsində ətraf mühitə edilən təsir necə adlanır?

- ✓ ətraf mühitin antropogen faktoru
- ətraf mühitin abiotik faktoru
- biosferin dəyişilməsi
- sənaye və məişət tullantıları
- ətraf mühitin biotik faktoru

28. Birinci dövrü faktorlara daxildir:

- ✓ yerin fırlanması, gündəlik işıq dəyişməsi
- atmosferin vəziyyəti
- sirkulyasiya prosesi
- texnogen faktorlar
- su hövzələrinin təsiri

29. Ekoloji faktorlara daxil deyil:

- ✓ sistemli əlaqə
- biotik
- antropogen
- canlı təbiət faktoru
- abiotik

30. Ətraf mühitdə hər hansı bir zərərli maddə insana və onun nəslinə birbaşa və ya bilavasitə təsir etdikdə onlarda mənfi dəyişiklər yaratmırsa bu adlanır?

- ✓ buraxıla bilən qatılıq həddi
- ekoloji krizis
- ekoloji səhv
- ekoloji cinayət.
- ekoloji təhlükə

31. Ekosistemin dinamikı növləridir?

- ✓ sutkalıq və dövrü
- təkrar və dəyişkən
- istiqamətlənmiş və sadə
- doğru cavab yoxdur
- sadə və mürəkkəb

32. Ekosistemin inkişafına təsir edən dinamika adlanır?

- ✓ istiqamətlənmiş dinamika
- dövrü dinamika
- dəyişkən dinamika
- mövsümü dinamika
- sutkalıq dinamika

33. Enerjinin bir trofiki səviyyədən digərinə qəbulu edilən qida enerjisinin 10 % -ni təşkil edir. Bu ekologiyada necə adlandırılır?

- ✓ on faiz qaydası
- əlli faiz qaydası
- iyirmi faiz qaydası
- 100 faiz qaydası
- bir faiz qaydası

34. Yüksək dərəcədə formalaşmış ekosistemdə çoxluğu təşkil edən növlər adlandırılır?

- neytralizm və dayanaqlı
- kommensalizm və konsument
- doğru cavab yoxdur
- ✓ dominant və edifikator
- strukturlu və proporsional

35. Ekosistemi təşkil edən bloklar aşağıdakılardır?

- ✓ produsent və dayanaqlı
- redusent və dövrü
- doğru cavab yoxdu
- təbii və antropogen
- biosenoz və biotop

36. Ekoloji sistemlər yaranma səbəblərinə görə bölünür?

- uzunömürlü və dayanıqlı
- doğru cavab yoxdur
- ✓ təbii və antropogen
- süni və mədəni
- davamlı və dəyişkən

37. Populyasiyanın əsas xüsusiyyətlərindən biridir?

- ✓ fərdlərin sayının dinamikası və tənzimlənmə mexanizmi
- uzunömürlü populyasiya olması
- populyasiyanın modifikasiya olması və ya dəyişməsi
- populyasiyanın inkişafının iqlim şəraitindən asılılığı
- doğru cavab yoxdur

38. Ekoloqiyada elementar vahid nədir?

- ✓ fərdin populyasiyasıdır
- həyat dalğasıdır
- doğru cavab yoxdur
- biokütlədir
- biotik birlikdir

39. Ekosistemdə azotun mənbəyi aşağıdakılardır?

- ✓ atmosfer və üzvi maddələrin çürüməsi
- doğru cavab yoxdur
- bitki və heyvanat aləmi
- hidrosfer və bakteriyalar
- litosfer və dünya okeanı

40. Həyat üçün lazım olan enerjini almaq üçün orqanizmin üzvü maddələri oksidləşəcək CO₂ və H₂O yaradır. Bu proses necə adlanır ?

- tənəffüs
- nəfəsvermə
- ayrılma
- birləşmə
- ✓ nəfəsalma

41. Ekosistemdə oksigenin dövrəni əlaqədardır?

- ozon və hidrogenlə
- doğru cavab yoxdur
- ✓ kimyəvi birləşmələrin xarakteri ilə
- fotosintez və tənəffüslə
- atmosfer və hidrosferlə

42. Biosferdə maddələrin dövretməsi xarakterizə olunur?

- dövr bucağı və məsafəsi ilə
- ✓ dövretmə sürəti və dövr vaxtı ilə
- doğru cavab yoxdur
- dövretmə istiqaməti və ya azimutu ilə
- dövretmə elementləri və birləşmələri ilə

43. Biosferin özünü tənzimləmə xüsusiyyəti adlanır?

- biostazm
- antrorostazm
- neostazm
- doğru cavab yoxdur
- ✓ homeostazm

44. Tolerant qanunu nə vaxt və kim tərəfindən irəli sürülmüşdür?

- 1980-cı ildə A.Monçadski
- 1967-ci ildə K.Mrakov
- ✓ 1910-cu ildə V.Şelferd
- 1840-cı ildə U.Libex

- 1958-ci ildə V.Pimental

45. Orqanizmlərin birinin digərinin həyat fəaliyyətinə təsiri hansı faktordur?

- mühitin abiotik faktoru
- xarici mühitə alışma faktoru
- faktor deyil
- antropogen faktoru
- ✓ ətraf mühitin biotik faktoru

46. İonlaşdırıcı şüaların mənbəyi nədir?

- ətraf mühitin temperaturu
- mənbəyi məlum deyil
- günəşdən gələn istilik
- ✓ radioaktiv maddələr və kosmik şüalar
- üzvi maddələrin dövrüyyəsi

47. İkinci dövrü faktorlara daxildir:

- ✓ temperatur, nəmlik, atmosfer çöküntüləri
- cansız təbiət faktoru
- çirklənmə əmsalı
- cəmiyyətlə təbiətin münasibəti
- orqanizmlərin qarşılıqlı əlaqəsi

48. Ekoloji faktor nəyə deyilir?

- ətraf mühitin çirklənməsi.
- canlı orqanizmlərin qarşılıqlı əlaqəsi
- istehsalə təsir göstərən amillər
- biosferin vəziyyəti
- ✓ canlı orqanizmlərə təsir edən hər hansı bir mühit

49. Biosferdə maddələrin dövretməsi xarakterizə olunur?

- ✓ dövretmə sürəti və dövr vaxtı ilə
- dövr bucağı və məsafəsi ilə
- dövretmə elementləri və birləşmələri ilə
- doğru cavab yoxdur
- dövretmə istiqaməti və ya azimutu ilə

50. Ən böyük və davamlı ekosistem?

- ✓ biosferdir
- atmosferdir
- hidrosferdir
- coğrafi mühitdir
- geosferdir

51. Atmosfer, yerüstü sular, okeanlar, dənizlər, yeraltı sular, kriosfera nəyə aid edilir?

- ✓ monitorinqin obyektinə
- okeanlar və dənizlər.
- atmosfer, kriosfera
- atmosfer, yeraltı sular.
- yerüstü sular, okeanlar

52. Təbii və antropogen təsirdən ətraf mühitdə baş vermiş dəyişikliklərə nəzarət nə adlanır?

- ✓ biosferin kompleks monitorinqi
- qısa müddətli monitorinqidir.
- biosferin kompleks monitorinqidir.
- fiziki monitorinqidir.
- qlobal monitorinqidir

53. Biogeosenoz və ekosistemi bir birindən fərqləndirən amil?

- ✓ zaman faktorudur
- trofik faktordur
- dövrü sistem faktorudur
- doğru cavab yoxdur
- məkan faktorudur

54. Təbiətlə cəmiyyət arasında əlaqənin 1-ci mərhələsi hansıdır?

- ✓ Təbii ehtiyatların hasilatı.
- Çay şəbəkəsi.
- Təbii ehtiyatların emalı.
- Əmək ehtiyatlarının mövcudluğu.
- İqlim göstəriciləri.

55. Ən böyük və davamlı ekosistem?

- ✓ biosferdir
- atmosferdir
- hidrosferdir
- coğrafi mühitdir
- geosferdir

56. Ekosistem anlayışını ilk dəfə kim təklif etmişdir?

- ✓ A.Tensli
- C.Xarçinski
- Y.Odum
- L.Libix
- K.Uatt

57. Ekologiyanın əsas funksional vahidi adlanır?

- ✓ ekosistem
- biosenoz
- biosfer
- populyasiya
- ekotop

58. Ekosistemdə fosforun əsas mənbəyi hesab olunur?

- ✓ dağ süxurları və digər çöküntülər
- kimyəvi süxurlar
- dəniz və çay suları
- torpağın humus qatı
- metamorfik süxurlar

59. Karbon qazının atmosfərə normadan artıq atılması səbəb olur?

- ✓ «parnik» effektinin yaranmasına
- dövretmə sisteminin pozulmasına
- qlobal soyuqlaşmaya
- doğru cavab yoxdur

- oksigen miqdarının azalmasına

60. Yer üzərində abiotik faktorlardan olan günəş şüasının əhəmiyyətinə aiddir:

- ✓ fotosintez prosesini yaradır
- elmin inkişafını təmin edir
- istilik enerjisi mənbəyi deyil
- əhəmiyyəti yoxdur
- təbiətin proseslərinə mane olur

61. İctimai fəaliyyət zonasına daxil deyil:

- ✓ kənd təsərrüfatı
- təhsil
- elmi-tədqiqat
- maliyyə iş mərkəzləri
- ticarət

62. Şəhər tikintilərinin aparılması zamanı məhdudlaşdırılan sahələrə aid deyil:

- ✓ əhalinin yaşayış yerləri
- xüsusi təbii qoruq sahələri
- ekoloji təhlükəli zonalar
- mürəkkəb təbii iqlim şəraiti sahələri
- mədəni abidələr, şəhərətrafi qoruq zonaları

63. Şəhərsalma fəaliyyəti nəyin əsasında təşkil olunur?

- ✓ mövcud qanunvericilik əsasında
- istehsalın həcminə görə
- şəhərin yerləşdiyi ərazi əsasında
- təbii şəraitə uyğun
- əhalinin sayına uyğun

64. Aşağıdakılardan hansı avtomobil nəqliyyatının atmosferi çirklənməsini azaltmaq məqsədi daşıyır?

- ✓ şəhərlərdə piyada zonaları yaratmaq , nəqliyyat vasitələrinin buraya daxil olamsını qadağan etmək, elektromobillərin sayını çoxaltmaq
- dizel mühərrikli nəqliyyat vasitələrinin benzin mühərrikli avtomobillərlə əvəz edilməsi
- yeraltı nəqliyyat şəbəkəsinin genişləndirilməsi
- əhalinin sıx yaşadığı yerlərə nəqliyyat vasitələrinin xüsusi qrafik əsasında buraxılması.
- nəqliyyat vasitələrinin sayının azaldılması

65. Dünya üzrə şəhər əhalisinin ümumi artımının neçə faizi İEOÖ-in payına düşür?

- ✓ 0.8
- 0.6
- 0.2
- 0.3
- 0.5

66. Urbanizasiya prosesi əhali məskunlaşmasına necə təsir edir?

- ✓ həyat tərzini formalaşdırır
- kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalını artırır
- xəstəliklərin yayılmasına mənfi təsir edir
- iqlimə müsbət təsir edir
- işçi qüvvəsini azaldır

67. Əhali artımının yaratdığı problemlərə aid deyil:

- ✓ təhsil
- xammal
- enerji
- ekoloji
- ərzaq

68. Bizim eranın əvvəlində dünya əhalisinin sayı nə qədər olmuşdur ?

- ✓ 175 mln.nəfər
- 85mln.nəfər
- 200 mln. nəfər
- 150 mln.nəfər
- 100 mln. nəfər

69. Antropogen təsirlər ətraf mühitə hansı təsirlərdən qüvvətlənmişdir?

- ✓ ETT nəaliyyətlərinin tətbiqindən
- istehlakın çoxalmasından
- ərazilərin daha çox mənimsənilməsindən
- elmin inkişafından
- əhalinin artmasından

70. Fotokimyəvi smogun yaranma səbəbi nədir?

- ✓ kimyəvi reaksiya ilə havanın təkrar çirklənməsi
- zərərli maddələrin konsentrasiyasından
- nəqliyyat vasitələrinin təsirindən
- fotokimyəvi smog əmələ gəlmir
- bərk maddələrlə kristalların qarşılıqlı təsiri

71. Alyaska smogunun yaranma səbəbi nədir?

- ✓ havanın mənfi temperaturu ilə günəş radiasiyasının təsirindən
- ətraf mühitə antropogen təsirlərdən
- təmərküzləşmə prosesinin aktivliyindən
- atmosferdə müxtəlif qazların qarışığından
- sənaye müəssisələrinin qəzaya uğramasından

72. London smogu hansı prosesdən yaranır?

- ✓ toz hissəcikləri ilə kimyəvi inqredientlərin qarışığından
- insan fəaliyyətindən
- elmi-texniki tərəqqinin nəaliyyətlərindən
- ölkələrin qarşılıqlı integrasiyasından
- atmosferdə müxtəlif maddələrin qarışığından

73. Şəhər əhatəsində göstərilən zonaların yerləşdirilməsi hansı təşkilatlar tərəfindən müəyyən edilir?

- ✓ respublika icra və yerli idarəetmə orqanları
- dövlət icra komitələri
- könüllü əhali qurumları
- maliyyə orqanları
- nazirliklər

74. İstehsalat zonaları zonasına aid deyil:

- ✓ təhsil
- nəqliyyat
- sanitariya qoruyucu
- mühəndis

- kommunal

75. Ümumi çirkəndiricilərin neçə faizi avtomobil nəqliyyatının payına düşür?

- ✓ 40-50%
- 20-25%
- 30-35%
- 60-70%
- 10-20%

76. Məişət tullantıları obyektləri hansı zonaya aid edilir?

- istirahət zonasına
- yaşayış zonalarına
- istehsalat zonalarına
- ✓ xüsusi təyinat zonasına
- ictimai fəaliyyət zonasına

77. Şəhərlərin inkişafı ilə əlaqədar yaranan problemlərə aid deyil

- ✓ ərzaqla təminat
- sosial səviyyənin pisləşməsi
- ətraf mühitə antropogen təsir
- təbii mühitin pisləşməsi
- işlə təminat

78. Məişət tullantıları obyektləri hansı zonaya aid edilir?

- ✓ xüsusi təyinat zonasına
- ictimai fəaliyyət zonasına
- yaşayış zonalarına
- istehsalat zonalarına
- istirahət zonasına

79. Urbanizasiya prosesi ilə demoqrafik artım arasında mütənasiblik necədir?

- ✓ urbanizasiya sürətlə inkişaf edir
- demoqrafik artım yüksəkdir
- əhalinin təbii artımı
- əhalinin mütləq artımı zəifdir
- urbanizasiya nisbətən zəifdir

80. Əhalinin şəhərlərdə məskunlaşması nə adlanır?

- ✓ urbanizasiya
- miqrasiya
- meqalopolis
- yalançı urbanizasiya
- aqlomerasiya

81. 2000-ci ildə Berlində keçirilmiş “Urban-XXI” beynəlxalq konfransda proqnozlaşdırılmışdır:

- ✓ əhalinin çox hissəsinin şəhərlərdə yaşayacağı
- əhalinin sayının azalması
- əhalinin sağlamlıq problemi
- əhalinin təhsil problemi
- əhalinin çox hissəsinin aqlomerasiyalarda cəmlənəcəyi

82. Əhalinin sayının dəyişməsinə təsir edən amillərdən hesab olunur:

- ✓ müharibələr, aclıq epidemiyaları və s.
- şəhər, kənd əhalisinin nisbəti
- əmək ehtiyatlarının dəyişməsi
- əhalinin istehlakçı olması
- qadın, kişi nisbəti

83. Urbanizasiya səviyyəsi aşağı olan regionlardan şəhər əhalisi 20%-dən az olanları harada yerləşir?

- ✓ Afrikada
- Latın Amerikasında
- Avropada
- Cənub-Şərqi Asiyada
- Asiyada

84. Dünyada şəhərlərin inkişafında hansı proses daha sürətlə inkişaf edir?

- ✓ meqalopolislər
- kiçik şəhərlər
- iri şəhərlər
- nəhəng şəhərlər
- aqlomerasiyalar

85. Bir və ya bir neçə mərkəzi şəhərin ətrafında kiçik qəsəbələrin yerləşməsi nə adlanır?

- ✓ aqlomerasiya və ya konurbasiya
- urbanizasiya
- miqrasiya mərkəzləri
- geokimyəvi əyalətlər
- meqalopolis

86. Şəhərlərin özünə məxsus xüsusiyyətinə aid deyil:

- ✓ su təminatı yüksəkdir
- atmosferin şəffaflığı aşağı olur
- hava normadan artıq qızır
- suyun dövrəni pozulur
- biokimyəvi əyalətdir

87. İri şəhərlərdə ekoloji vəziyyətin gərginliyi nə ilə əlaqədardır?

- ✓ əhalinin sıxlığı
- əhalinin miqrasiyası
- aqlomerasiyası
- elmi səviyyənin
- əhalinin təbii artımı

88. Bir mln. əhalisi olan şəhərin gündəlik suya tələbatı nə qədər hesablanmışdır?

- ✓ 470 mln. ton
- 350 mln. ton
- 600 mln. ton
- 260 mln. ton
- 300 mln. ton

89. Əhalinin sağlamlıq problemi hansı mahiyyətə malikdir?

- dövlət siyasətidir
- ətraf mühitin çirklənməsidir
- ✓ global xarakterlidir
- adi problemlər sırasındadır

- elmi araşdırma

90. Smoq hadisəsinin çox yarandığı məkan haradır?

- ✓ şəhər atmosferi
- kənd təsərrüfatı regionları
- meşə zonası
- səhralaşma prosesi
- yerin üst hissəsi

91. Şəhərlərdə ekoloji təhlükəsizliyin təminatı və ətraf aləmin mühafizəsinin təşkili üçün respublikanın regional siyasətinə daxildir:

- ✓ təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə
- qazma işlərinin aparılması
- ekspertiza işinin təşkili
- cərimələrin ödənilməsi
- yeni hövzələrin mənimsənilməsi

92. Avtomobil nəqliyyatının ətraf mühiti normadan artıq çirkləndirilməsinin qarşısını almaq üçün tələb olunur:

- ✓ yanacağın keyfiyyətini yaxşılaşdırmaq, texniki normativlərə cavab verməyən avtomobillərin istismarının və ölkəyə idxalının qarşısını almaq
- avtomobil yollarının yeniləşdirmək
- benzin mühərrikli nəqliyyat vasitələrinin sayının artırmaq
- aşağı gücə malik avtomobil mühərriklərindən istifadə etmək
- istehsal ilindən asılı olmayaraq bütün avtomobillərin texniki göstəricilərini yaxşılaşdırmaq

93. Təbiətdən istifadə prosesi harada baş verir? (Çəki: 1)

- ✓ Ərazidə.
- Sənaye sahəsində.
- Kənd təsərrüfatında.
- Nəqliyyatda.
- Regionda.

94. Cəmiyyət istehsal üçün ilkin xammalı haradan götürür? (Çəki: 1)

- ✓ təbiətdən
- atmosferdən
- elmin fəaliyyətindən
- tədqiqatlardan
- hidrosferdən

95. Təbiətdə cəmiyyət arasında qarşılıqlı əlaqə necə xarakterizə olunur?

- ✓ çoxplanlı və kompleks məsələdir
- istehsalın bazasıdır
- istehlakın əsasıdır
- əlaqəsi yoxdur.
- əhalinin rifah halını müəyyən edir

96. Sənaye tullantıları ilə torpaq, su və atmosferin çirklənməsi nə ilə nəticələnir? (Çəki1)

- ✓ istehsalın təbii mühitə təsiri ilə
- ETT əhatəli olması ilə
- milli maraqlar ilə
- təbii sərvətlərlə
- istehsalın artımı ilə

97. Fiziki, kimyəvi, bioloji və radioaktiv çirklənmələr yaranır: (Çəki: 1)

- ✓ təsərrüfat fəaliyyəti nəticəsində
- Başqa planetlərdən gəlmələr.
- İnsanlar
- Heyvanlar.
- Meşələr.

98. İnsan orqanizminin təbii mühitə çətinliklə adaptasiya olunmasının əsas səbəbi nədir?

- ✓ təbii ekosistemlərin dəyişməsi
- təbii şəraitin stabilliyi
- insan orqanizminin mürəkkəbliyi
- təbii mühitə antropogen təsirlər
- təbii sərvətlərin zənginliyi

99. “Zəif və ciddi” terminləri nəyə aiddir?

- ✓ davamlı inkişafa
- Lokal inkişafa
- Texnikanın tətbiqinə
- Yeni texnologiyanın gətirilməsinə
- Regional inkişafa

100. Avtomobillərin havaya buraxdığı tullantılar hansı standartlarla tənzimlənir?

- ✓ Avropa , Amerika, Yaponiya
- Yaponiya, Fransa, Böyük Britaniya
- Asiya, Avropa, Amerika
- ABŞ, Avstraliya, Yaponiya.
- Almaniya, Amerika, Yaponiya

101. Davamlı inkişafın göstəricisi: (Çəki: 1)

- Yeni texnologiyanın gətirilməsi.
- Regional inkişaf.
- Lokal inkişaf.
- Texnikanın tətbiqi.
- ✓ Zəif və ciddi.

102. Ətraf mühitin çirkləndiyi sahələr : (Çəki: 1)

- kosmosda
- ✓ ərazi
- dənizlərdə;
- göllərdə;
- adalarda

103. Ərazidə baş verən proseslər necə adlanır? (Çəki: 1)

- ✓ təbiətdən istifadə
- Sənaye sahəsindən istifadə.
- Kənd təsərrüfatından istifadə.
- Nəqliyyatdan istifadə.
- Ərazidən istifadə.

104. Ətraf mühitin çirklənməsi və mühafizəsi harada baş verir? (Çəki: 1)

- ✓ konkret ərazidə;
- kosmosda;
- göllərdə;

- adalarda.
- dənizlərdə;

105. Ətraf mühitə antropogen təsir necə baş verir?

- ✓ İnsanlar.
- Heyvanlar.
- Quşlar.
- Başqa planetlərdən gəlmələr.
- bitkilər

106. Dünyanın bütün əkin sahələrinin təqribən neçə faizində transgen toxumlar əkilir?

- ✓ 20-30%
- 30-40%
- 50% çoxu
- 50-60%
- 10-15%

107. Genetik modifikasiya olunmuş bitki növlərinin xüsusiyyətlərinə aid deyil:

- ✓ mineral kübrələrdən istifadə etməmək
- il ərzində bir neçə dəfə məhsul vermək
- ziyanvericilərə qarşı yüksək davamlılıq
- daha yüksək və aşağı temperatura davamlılıq
- yüksək və stabil məhsuldarlıq

108. Dünyanın neçə ölkəsində orqanik(ekoloji təmiz) kənd təsərrüfatı inkişaf etmişdir?

- ✓ 100 ölkəsindən çoxu
- 150 ölkəsinə qədər
- 200 ölkəsi
- bütün ölkələr
- 50 ölkəsi

109. Əhalinin ərzaq probleminin həlli hansı tədbirlərin həyata keçirilməsini tələb edir?

- ✓ aqrar sektorun davamlı inkişafı
- kooperativləşmə prosesinin mövcudluğu
- sənaye məhsulu istehsalının inkişafı
- ərzağın çoxsahəli olması
- təmərküzləşmə prosesinin aktivliyi

110. Şəhər mühitini çirkləndirən mənbələrdən biridir:

- ✓ səs-küy
- yaşayış massivləri
- teleqraf xətləri
- metropolitenlər
- yaşıllıqlar

111. Zəhərli maddələrin atmosfərə atılmasının səbəblərindən biridir:

- ✓ ekoloji cəhətdən təhlükəli texnologiyadan istifadə
- kənd təsərrüfatının intensivləşməsi
- əkin sahələrinin azaldılması
- mineral kübrələrdən istifadə
- sənaye məhsullarının təkrar emalı

112. Şəhərlərdə ümumi çirkləndiricilərin neçə faizi avtomobil nəqliyyatının hesabınadır?

- ✓ 60-80%
- 0.9
- 35-40%
- 40-50%
- 20-20%

113. İri şəhərlərdə çirklənmə dərəcəsini artırان səbəblərdən hesab edilir:

- ✓ nəqliyyat vasitələri
- transmilli otellər
- şosse yolları
- mədəni abidələr
- istirahət zonaları

114. İri şəhərlərdə əhalinin əsas tələbatı hansı məhsullardır?

- ✓ ərzaq və suya
- nəqliyyat vasitələrinə
- kommunikasiya xidmətinə
- təmiz havaya
- sənaye məhsullarına

115. Urbanizasiya səviyyəsinə görə dünya ölkələri neçə qrupa bölünür?

- 5 qrupa
- 2 qrupa
- 4 qrupa
- 6 qrupa
- ✓ 3 qrupa

116. Şəhər əhalisinin geokimyəvi strukturu əhaliyə hansı təsiri göstərir?

- ✓ yaş göstəricisinə
- yaşayış səviyyəsinə
- sağlamlığına
- kommunal təminatına
- təbii artımına

117. Müasir şəhərlər əhali məskəni olmaqla, daha hansı xüsusiyyətə malikdir ?

- ✓ ətraf mühitə təsir edən sistemdir
- kommunal sistem yaradır
- əhalinin təbii artımı sürətlənir
- əhali başqa ölkələrə gedir
- sənaye məhsulu istehsalını tənzimləyir

118. Urbanizasiyanın tempi hansı qrup ölkələrdə daha sürətlə gedir?

- ✓ inkişadfa olan ölkələrdə
- yeni sənayeləşmiş ölkələrdə
- Avropa ölkələrində
- ABŞ, Kanada və Yaponiyada
- inkişaf etmiş ölkələrdə

119. Urbanizasiya prosesinin intensivlik göstəricilərinə aid deyil:

- ✓ siyasi
- sosial, əhaliyə xidmət
- mədəni

- elmi,maarif
- iqtisadi inkişaf

120. Əhalinin sayının artıb azalması hansı siyasətdə tənzimlənir?

- ✓ dövlətin demoqrafik siyasəti ilə
- əhalinin elmi səviyyəsi ilə
- demoqrafik partlayışda
- ölkənin əhaliyə münasibəti ilə
- dövlətin iqtisadi siyasəti ilə

121. Əhali ilə istehsal arasındakı uyğunluq:

- ✓ məhsuldar qüvvələrin aparıcı sahəsidir
- istehsalın əsas fondudur
- dinamik inkişafıdır
- əhali şəbəkəsinin sıxlığıdır
- əhali istehsalın xammalıdır

122. Azərbaycanın sənaye şəhərlərinin atmosfer hövzəsinin çirklənmə mənbələrindən deyil:

- ✓ a) dağ-mədən;
- c) kimya;
- d) yanacaq;
- e) energetika.
- b) əlvan metallurgiya;

123. Azərbaycanda təsərrüfat sahələri içərisində ətraf mühitə çox təsir göstərən: (Çəki: 1)

- ✓ sənaye;
- kənd təsərrüfatı;
- səhiyyə;
- mənzil-kommunal.
- nəqliyyat;

124. Şəhərlərin özünəməxsus xüsusiyyətlərinə aiddir: (Çəki: 1)

- ✓ su dövrün tamamilə pozulmuş olur
- b) şəhərlərdə smog hadisəsi baş verir
- c) şəhərlər az su işlədir
- d) ətrafa nisbətən yağıntı az düşür
- a) şəhər mühiti seçilir

125. Aşağıdakı cavablardan hansı düzgün deyil? (Çəki: 1)

- ✓ a) Antropogen amilin təsirindən ətraf mühitdə yaranan dəyişikliklərə
- c) antropogen təsir mənbələrinə nəzarət.
- d) antropogen təsirin qiymətləndirilməsi
- e) təbii mühitin fiziki halının qiymətləndirilməsi.
- b) nəqliyyatın inkişafına nəzarət

126. Əhalinin doğum və ölüm göstəricilərinin fərqi nəyi müəyyən edir?

- ✓ əhalinin dinamikasını
- əhalinin sıxlığını
- mütləq artımını
- nisbi artımını
- əhalinin miqrasiyasını

- 127.** Konkret məkanda cənsiz canlı komponentlərin qarşılıqlı əlaqəsi və təbii-antropogen sistemlərin fəaliyyəti nəticəsində formalaşan sistemlər necə adlanır ?
- ✓ Ekosistemlər
- Zonallıq strukturu
 - Tektonik proseslər
 - Biosistemlər
 - Landşaft qurşaqları
- 128.** Təbii ehtiyat və şəraitin iqtisadi qiymətləndirilməsinin əsas üsulları:
- məsrəf üsulu
 - subyektiv qiymətləndirmə
 - alternativ dəyərlər
 - renta
- ✓ potensial ehtiyat
- 129.** Təbii ehtiyatların təsnifatı nəyə aid edilir?
- İqlim göstəricilərinə
- ✓ təbiətlə cəmiyyət arasında əlaqəyə
- Çay şəbəkəsi.
 - Təbii ehtiyatların emalına.
 - Əmək ehtiyatlarının mövcudluğuna
- 130.** Litosferin qalınlığı qeyri müəyyən hədlərdə dəyişir. Aşağıdakı göstəricilərdən hansı həqiqətə uyğundur?
- ✓ 40-120 km
- 50-150 km
 - 50-200 km
 - 50-100 km
 - 30-150 km
- 131.** Azərbaycan Respublikasında yeganə iqtisadi rayon hansıdır ki, burada yerüstü içməli su mənbəyi yoxdur ?
- ✓ Abşeron rayonu
- Aran rayonu
 - Quba-Xaçmaz
 - Şəki-Zaqatala
 - Gəncə-Qazax
- 132.** Çirkab suların mexaniki təmizlənməsi necə aparılır?
- Horizontal tutarlarda süzmə ilə
 - Neytrallaşdırma üsulunun tətbiqi ilə
- ✓ Hidrosiklonlarda mərkəzdənqaçma qüvvəsi təsiri ilə
- Çökdürülmə üsulu ilə
 - Şaquli Su çənlərində süzgəclərdən keçirtmə ilə
- 133.** Dünyada suvarmaya işlədilən suyun ən çoxu hansı ölkələrin payına düşür?
- Türkiyənin, Azərbaycanın, Türkmənistanın
 - Sudan, Yəmən, İsrail
- ✓ Çinin, Hindistanın, Pakistanın
- Misirin, Argentinanın, İranın
 - Braziliyanın, ABŞ – in, Kanadanın
- 134.** Dünyada suvarmaya işlədilən suyun ən çoxu hansı ölkələrin payına düşür?
- Misirin, Argentinanın, İranın

- ✓ Çinin, Hindistanın, Pakistanın
- Sudan, Yəmən, İsrail
- Türkiyənin, Azərbaycanın, Türkmənistanın
- Braziliyanın, ABŞ – in, Kanadanın

135. Çirkab suların mexaniki təmizlənməsi necə aparılır?

- Neytrallaşdırma üsulunun tətbiqi ilə
- Horizontal tutarlarda süzmə ilə
- Şaquli Su çənlərində süzgeclərdən keçirtmə ilə
- Çökdürülmə üsulu ilə
- ✓ Hidrosiklonlarda mərkəzdənqaçma qüvvəsi təsiri ilə

136. Dəniz və okeanların dibindən hər il neçə mln. ton neft çıxarılır?

- ✓ 700mln.ton
- 150 mln.ton
- 400mln.ton
- 200mln.ton
- 300mln.ton

137. Yanacaq faydalı qazıntılar əsasən hansı sahələrdə cəmlənmişlər?

- ✓ qədim platformaların kənar və daxili əyilmələri sahələrində
- platformaların qədim kristallik qalxanlarında
- şimal yarımkürəsində.
- müxtəlif tektonik zonalarda
- geosinklinal-orogen qurşaqlarda

138. Mədən sənayesi nəyə deyilir?

- yerin təkindən çıxarılan mənbələr
- coğrafi təbəqənin az və ya çox dərəcədə çirklənmiş sferaları.
- ✓ faydalı yataqlarının kəşfi, onların çıxarılması və zənginləşdirilməsi ilə məşğul olan sənaye sahələri
- geoloji qanunauyğunluğa tabe olan faydalı qazıntılar
- geotermik enerjinin zəif konsentrasiyası

139. Sənaye kondisiyası dedikdə nə başa düşürsünüz?

- ✓ mineral xammalın minimal ehtiyatı, faydalı və zərərli komponentlərin istismara xələl gətirməyən miqdarı
- yeni yataqların mənisənilməsi, ümumi geoloji ehtiyatların kəşf olunub istehsal astanasında dayanması, istehsalın mürəkkəbliyi.
- kəşfiyyat zamanı faydalı qazıntı yataqlarının sənaye əhəmiyyətli qrupları
- xammal bazasının ölkə üzrə ehtiyatı
- sənayenin mineral xammala olan tələbatı

140. Faydalı qazıntı yatağı nəyə deyilir?

- ✓ yer təbəqəsinin müxtəlif hissələrində təbii halda toplanmış faydalı qazıntılar
- istifadədə olan torpaqların aqro-texniki üsullarla becərilmiş sahələri.
- rütubət tutumundan asılı olmayaraq torpağın dərin şumlanmış hissələri
- antropogen təsir ilə əlaqədar olaraq ətraf mühitin çirklənmiş sahələri
- filizlərin zənginləşdirilməsində istifadəsində iştirak edən zərərli komponentlər

141. Təbii resursların iqtisadi cəhətdən qiymətləndirilməsinə hansı göstəricilər daxildir?

- istehsal, istehlak, texnologiya, insanların sosial-iqtisadi inkişaf səviyyələri və s.
- cəmiyyətin iqtisadi, sosial-ekoloji maraqları, texnoloji layihələrin hazırlanması, ekologiyalaşdırılmış iqtisadiyyat və s.
- ✓ hasilatın, emalın dəyəri, kapital qoyuluşunun xüsusi çəkisi, əmək məhsuldarlığının səviyyəsi və s.
- ətraf mühitə təsiri, potensial problemlərin üzə çıxarılması, keyfiyyət amili və s.
- tənzimləmə mexanizmi, iqtisadi-ekoloji səmərəliliyi, ekstensiv inkişaf və s.

142. Dünya okeanının təbii ehtiyatları neçə mlrd əhalini qida ilə təmin edə bilər?

- 30-50 mlrd
- 40-60 mlrd
- ✓ 10 mlrd
- 15-20 mlrd
- 25-40 mlrd

143. Mintsə görə maddi istehsal ehtiyatlarına nələr aiddir?

- ✓ sənaye və kənd təsərrüfatında istifadə olunan ehtiyatlar
- bitki və fauna ehtiyatları
- atom enerjisi və planetar enerji mənbələri.
- idman, istirahət, müalicə və s. istifadə olunan ehtiyatlar
- əhalinin həyat vasitələri kimi istifadə etdiyi ehtiyatlar

144. Təbii ehtiyatların maddi tərkibi nədən asılıdır?

- ✓ məhsuldar qüvvələrin inkişaf səviyyəsindən və cəmiyyətin təbiət haqqında elmi biliyindən
- təbii komplekslərin daxili və ərazi əlaqələrindən
- təbii ehtiyatların xassələrinin öyrənilmə səviyyəsindən
- təbii ehtiyatlardan istifadənin iqtisadi səmərəsindən
- təbii varlığın istifadəsinin texniki imkanından

145. Təbii ehtiyatlar anlayışının məzmunu, əhəmiyyəti və təsnifatı haqqında hansı alimlərin xüsusi tədqiqatları vardır?

- Reymer N.F., Zudin E.Q., Serov Q.P.
- Aslanov N.Q., Bayramov Y.M.
- Brodskiy A.K., Boqolyubova C.A.
- ✓ Qerasimov İ.P., Sauşkin Y.T., Mints A.M.
- Runov T.Q., Boekova İ.N., Nefedova T.Q.

146. Dünyada suvarmaya işlədilən suyun ən çoxu hansı ölkələrin payına düşür?

- Misirin, Argentinanın, İranın
- ABŞ – in, Türkiyənin, Kanadanın
- Türkiyənin, Azərbaycanın, Türkmənistanına
- Braziliyanın, ABŞ – in, Kanadanın
- ✓ Çinin, Hindistanın, Pakistanın

147. Xəzər dənizində su səviyyəsinin dəyişməsində əsas səbəbi hansı amil hesab olunur?

- ✓ Akademik M.A. Şilovun – geoloji nəzəriyyə amili
- Antropogen amillər
- Hidroidlim amili
- Kosmik amillər
- Buxarlanmanın çox olması

148. Dəniz və okeanların dibindən hər il neçə mln. ton neft çıxarılır?

- ✓ 700mln.ton
- 400mln.ton
- 150 mln.ton
- 300mln.ton
- 200mln.ton

149. Yanacaq faydalı qazıntılar əsasən hansı sahələrdə cəmlənmişlər?

- ✓ qədim platformaların kənar və daxili öyilmələri sahələrində

- geosinklinal-orogen qurşaqlarda
- müxtəlif tektonik zonalarda
- şimal yarımkürəsində.
- platformaların qədim kristallik qalxanlarında

150. Mədən sənayesi nəyə deyilir?

- ✓ faydalı yataqlarının kəşfi, onların çıxarılması və zənginləşdirilməsi ilə məşğul olan sənaye sahələri
- geotermik enerjinin zəif konsentrasiyası
- yerin təkindən çıxarılan mənbələr
- coğrafi təbəqənin az və ya çox dərəcədə çirklənmiş sferaları.
- geoloji qanunauyğunluğa tabe olan faydalı qazıntılar

151. Faydalı qazıntı yatağı nəyə deyilir?

- ✓ yer təbəqəsinin müxtəlif hissələrində təbii halda toplanmış faydalı qazıntılar
- antropogen təsir ilə əlaqədar olaraq ətraf mühitin çirklənmiş sahələri
- rütubət tutumundan asılı olmayaraq torpağın dərin şumlanmış hissələri
- istifadədə olan torpaqların aqro-texniki üsullarla becərilmiş sahələri
- filizlərin zənginləşdirilməsində istifadəsində iştirak edən zərərli komponentlər

152. Təbii resursların iqtisadi cəhətdən qiymətləndirilməsinə hansı göstəricilər daxildir?

- ✓ hasilatın, emalın dəyəri, kapital qoyuluşunun xüsusi çəkisi, əmək məhsuldarlığının səviyyəsi və s.
- tənzimləmə mexanizmi, iqtisadi-ekoloji səmərəliliyi, ekstensiv inkişaf və s.
- istehsal, istehlak, texnologiya, insanların sosial-iqtisadi inkişaf səviyyələri və s.
- cəmiyyətin iqtisadi, sosial-ekoloji maraqları, texnoloji layihələrin hazırlanması, ekologiyalaşdırılmış iqtisadiyyat və s.
- ətraf mühitə təsiri, potensial problemlərin üzə çıxarılması, keyfiyyət amili və s.

153. Dünya okeanının təbii ehtiyatları neçə mlrd əhalini qida ilə təmin edə bilər?

- 25-40 mlrd
- ✓ 30-50 mlrd
- 10 mlrd
- 15-20 mlrd
- 40-60 mlrd

154. Məhsulə görə maddi istehsal ehtiyatlarına nələr aiddir?

- ✓ sənaye və kənd təsərrüfatında istifadə olunan ehtiyatlar
- idman, istirahət, müalicə və s. istifadə olunan ehtiyatlar
- bitki və fauna ehtiyatları
- atom enerjisi və planetar enerji mənbələri.
- əhəlinin həyat vasitələri kimi istifadə etdiyi ehtiyatlar

155. Təbii ehtiyatların maddi tərkibi nədən asılıdır?

- ✓ məhsuldar qüvvələrin inkişaf səviyyəsindən və cəmiyyətin təbiət haqqında elmi biliyindən
- təbii ehtiyatlardan istifadənin iqtisadi səmərəsindən
- təbii ehtiyatların xassələrinin öyrənilmə səviyyəsindən
- təbii komplekslərin daxili və ərazi əlaqələrindən
- təbii varlığın istifadəsinin texniki imkanından

156. Küləyin enerji potensialının neçə faizi texniki istifadəyə tam yararlıdır?

- ✓ 0.015
- 0.011
- 0.023
- 0.03
- 0.008

157. Kadastr qiymətləndirməsi aiddir: (Çəki: 1)

- ✓ Torpaq, su, meşəyə;
- Təbii qaza;
- Dəmir filizinə;
- Əlvan metal filizlərinə.
- Neftə;

158. Birbaşa istifadə oluna bilən alternativ enerji mənbələri hansılardır?

- ✓ yeraltı isti su və ya buxar-su qarışığı.
- uran
- neft
- qaz
- dağ süxurlarının daxili istiliyi

159. Kənd təsərrüfatında suyun itkisi səbəb olur:

- ✓ yeraltı suların səviyyəsinin qalxmasına, torpaqların şoranlaşmasına və bataqlıqlaşmasına məhsul itkisinə
- suvarma kanalları boyu yeraltı sualrın səviyyəsinin qalxmasına
- torpaqların şoranlaşmasına və onların sahəsinin daim artmasına
- məhsul artımına, bütün torpaqların suvarılmasına, otlaqların genişlənməsinə.
- suvarma kanalları boyu torpaqların suvarılmasına

160. Çirkab suların flotasiya üsulu ilə təmizlənməsi necə həyata keçirilir?

- ✓ Sudakı çirkləndirici maddələrin suyun səthinə qaldırılması ilə
- Çirkab sulardakı çirkləndirici maddələrin suyun dibinə çökdürülməsi ilə
- Sudakı çirkləndirici maddələrin pıxtalaşdırılması
- Maşınqayırma sənayesi müəssisələr
- Sudakı çirkləndirici maddələrin kimyəvi reaksiyalara uğradılması ilə

161. Çirkab suların mexaniki qarışıqlardan təmizlənməsi necə aparılır?

- ✓ suyun çökdürülməsi ilə
- Suyun süzgəclərdə süzülməsi ilə
- Suyun horizontal çənlərdə çökdürülməsi ilə
- Suyun radial çənlərdə hərəkət etdirilməsi ilə
- Hidrosiklonlarda suyun mərkəzdənqaçma qüvvəsi təsiri ilə təmizlənməsi

162. Çirkab suların minerallaşdırılması nədir?

- ✓ Təmizlənmiş sulardan duzların çıxarılması
- Çirkab sulardan duzların qismən çıxarılması
- Çirkab sulardan duzların həll olunmasını həyata keçirilən
- Çirkab sulardakı mexaniki qarışıqların tam təmizlənməsi
- Çirkab sulardakı qarışıq maddələrin təmizlənməsi

163. Sənayedə ən çox su sərfiyyatı hansı ölkənin payına düşür?

- ✓ ABŞ – in
- Avstraliyanın
- Rusiyanın
- Fransa'nın
- Çin-in

164. Dünyada şirin su ehtiyatlarının ən çox hissəsi hansı qitədə yerləşir?

- ✓ Antraktidada

- Asiyad a
- Avropada
- Avstraliyada
- Afrikada

165. Sənaye kondisiyası dedikdə nə başa düşürsünüz?

- ✓ mineral xammalın minimal ehtiyatı, faydalı və zərərli komponentlərin istismara xələl gətirməyən miqdarı
- xammal bazasının ölkə üzrə ehtiyatı
- kəşfiyyat zamanı faydalı qazıntı yataqlarının sənaye əhəmiyyətli qrupları
- yeni yataqların mənisənilməsi, ümumi geoloji ehtiyatların kəşf olunub istehsal astanasında dayanması, istehsalın mürəkkəbliyi.
- sənayenin mineral xammala olan tələbatı

166. Dünyanın geoloji kömür ehtiyatı nə qədərdir?

- ✓ 14,8 trln t – 30 trln. t
- 5,2 trln t – 7 trln. T
- 8 trln t -10 trln. t
- 17,2 trln t – 22 trln. t
- 10 trln t – 17 trln. t

167. Mineral reursların istehlakı hər il neçə % artır?

- 0.04
- 0.01
- ✓ 0.05
- 0.02
- 0.03

168. Faydalı qazıntı dedikdə nə başa düşürsünüz?

- otlaq və çəmənliklər, meşə və kolluqlar əkin sahələri.
- ✓ təbii şəraitdə əmələ gələn mineral və süxurlar (cəmiyyətin müxtəlif tələblərini təmin edən)
- tədrici landşaft dəyişiklikləri (seysmik aktivləşmə və s.)
- təbii-texniki şəraitin, hidroloji rejimin və tektonik rejimin pozulması
- ətraf mühitdə baş verən dəyişmələr (torpaq və bitki degradasiyası)

169. Təbii ehtiyatlar anlayışının məzmunu, əhəmiyyəti və təsnifatı haqqında hansı alimlərin xüsusi tədqiqatları vardır?

- Reymers N.F., Zudin E.Q., Serov Q.P.
- Brodskiy A.K., Boqolyubova C.A.
- Runov T.Q., Boekova İ.N, Nefedoza T.Q.
- Aslanov N.Q., Bayramov Y.M.
- ✓ Qerasimov İ.P, Sauşkin Y.T., Mints A.M.

170. Faydalı qazıntı dedikdə nə başa düşürsünüz?

- tədrici landşaft dəyişiklikləri (seysmik aktivləşmə və s.)
- ✓ təbii şəraitdə əmələ gələn mineral və süxurlar (cəmiyyətin müxtəlif tələblərini təmin edən)
- ətraf mühitdə baş verən dəyişmələr (torpaq və bitki degradasiyası)
- otlaq və çəmənliklər, meşə və kolluqlar əkin sahələri.
- təbii-texniki şəraitin, hidroloji rejimin və tektonik rejimin pozulması

171. MDB ölkələri içərisində uran istehsalı və ixracına görə hansı dövlət fərqlənir?

- Azərbaycan
- Ukrayna
- ✓ RF (Rusiya)
- Belarus
- Türkmənistan

172. Uranın potensial ehtiyatı dünya üzrə nə qədərdir?

- 12mln.t
- ✓ 10mln.t
- 6 mln.t
- 4 mln.t
- 8mln.t

173. Okean sularında neçə mlrd. ton biokütlə vardır?

- 10 mlrd t
- ✓ 30 mlrd t
- 20 mlrd t
- 40 mlrd t
- 50 mlrd t

174. Müxtəlif məqsədli istifadə olunan ehtiyatlarda rəqabət xassəli hansı sahələri (sahəni) göstərmək olar?

- doğru cavab yoxdur
- ✓ əkin sahələrini
- geoloji-kəşfiyyat sahələrini
- ixtisaslaşdırılmış sahələr
- kommunal-təsərrüfat sahəsini

175. Nəhəng neft hövzələrinin hər birində neft ehtiyatı nə qədərdir?

- 50 mln. ton
- ✓ 500 mln. ton
- 450 mln. ton
- 100 mln. ton
- 80 mln. ton

176. Geoloq alimlərin hesablamalarına görə,neft-qaz yataqları dünyanın neçə mln.kv.km-ni tutur?

- 83mln.kv.km
- ✓ 77mln.kv.km
- 40 mln kv.km.
- 50 mln.kv.km.
- 62mln.kv.km

177. İqtisadi resurs nəyə deyilir?

- ✓ istehsalda bir neçə dəfə şəklini dəyişmiş xammaldır
- məhsulun və enerjinin istehsal üsuludur
- təbii ehtiyatlardan və enerjidən səmərəli istifadədir.
- tullantıların əmələ gəlməsinin texniki azaldılmasıdır
- ətraf mühitin keyfiyyətə normatividir

178. Təbii resursların renta metodu necə aparılır?

- təbii resursların istifadəsinə çəkilən xərclərə görə aparılır
- təbii resursların mənimlənməsinə sərf olunan vəsaitə görə aparılır
- təbii resursların istifadəsinə görə xərclər və onların istifadəsindən alınan xeyirə görə qiymətləndirilir
- ✓ ayrıca təbii resurslardan alınan effektivə görə qiymətləndirilir
- təbii resursların istifadə olunma xüsusiyyətlərinə görə qiymətləndirilir.

179. İnsanların yaşaması və həyat fəaliyyətinə təsir edən amillərdən biri deyil?

- ✓ doğru cavab yoxdur

- mövcud olan təbii resursların mənimsənilməsi və təkrar
- respublikada məhv olmaqda olan bitki və heyvan növlərinin qorunması və artırılması
- su itkisini azaltmaq və sulardan səmərəli istifadəyə keçmək
- torpaqlardan səmərəli istifadə və onların təkrar istehsal dövryyəsinə qaytarılması

180. Okean sularında neçə mlrd. ton biokütlə vardır?

- ✓ 30 mlrd t
- 20 mlrd t
- 40 mlrd t
- 50 mlrd t
- 10 mlrd t

181. İqlim təsir edir: (Çəki: 1)

- ✓ İstehsalın yerləşməsinə;
- İqtisadi böhran;
- Sənayeləşmə;
- Kənd təsərrüfatının kimyalaşması
- Relyef ;

182. İstehsalın yerləşməsinə təsir edə bilər: (Çəki: 1)

- ✓ Təbii şərait;
- Atmosfer təzyiqi;
- Çay şəbəkəsi;
- Əhalinin sayı.
- Günəş enerjisi;

183. Müxtəlif məqsədli istifadə olunan ehtiyatlarda rəqabət xassəli hansı sahələri (sahəni) göstərmək olar?

- kommunal-təsərrüfat sahəsinə
- ixtisaslaşdırılmış sahələr
- ✓ əkin sahələrini
- doğru cavab yoxdur
- geoloji-kəşfiyyat sahələrini

184. Kənd təsərrüfatında suyun itkisi səbəb olur:

- ✓ yeraltı suların səviyyəsinin qalxmasına, torpaqların şoranlaşmasına və bataqlıqlaşmasına məhsul itkisinə
- suvarma kanalları boyu yeraltı suların səviyyəsinin qalxmasına
- torpaqların şoranlaşmasına və onların sahəsinin daim artmasına
- məhsul artımına, bütün torpaqların suvarılmasına, otlaqların genişlənməsinə.
- suvarma kanalları boyu torpaqların suvarılmasına

185. Kənd təsərrüfatında suyun itkisi səbəb olur:

- ✓ yeraltı suların səviyyəsinin qalxmasına, torpaqların şoranlaşmasına və bataqlıqlaşmasına məhsul itkisinə
- suvarma kanalları boyu yeraltı suların səviyyəsinin qalxmasına
- torpaqların şoranlaşmasına və onların sahəsinin daim artmasına
- məhsul artımına, bütün torpaqların suvarılmasına, otlaqların genişlənməsinə.
- suvarma kanalları boyu torpaqların suvarılmasına

186. Təbii ehtiyatların istismarı nədən asılıdır? (Çəki: 1)

- ✓ istehsalın inkişafından;
- Kooperasiyadan
- Təmərküzləşmədən
- Kənd təsərrüfatının inkişafından
- Dünya okeanının səviyyəsindən;

187. Kadastr qiymətləndirilməsi ilə qiymətləndirilmir: (Çəki: 1)

- ✓ Neft.
- Torpaq, su, meşə;
 - Su;
 - Meşə;
 - Torpaq;

188. Təbii ehtiyatlar qiymətləndirilir: (Çəki: 1)

- ✓ Alternativ dəyərlər;
- Genetik üsulla;
 - Həcm üsulu;
 - Çirklənmə dərəcəsinə görə.
 - Qraflar üsulu ilə;

189. İstehsalın inkişafı asılıdır: (Çəki: 1)

- ✓ Təbii ehtiyatlardan;
- Kooperasiyadan;
 - Təmərküzləşmədən;
 - Kənd təsərrüfatının inkişafından.
 - Dünya okeanının səviyyəsindən;

190. Təbii ehtiyatlardan istifadəyə görə ödənişlərin üsullarına aid olmayan hansıdır? (Çəki: 1)

- ✓ axtarışlar
- Renta
 - Təkrar istehsal və ya bərpa.
 - Doğru cavab yoxdur.
 - Məsrəf.

191. Yerin təkindən istifadəyə görə ödəniş növlərinə aid deyil: (Çəki: 1)

- ✓ Yerin təkindən istifadəyə görə subsidiyalara aiddir.
- Yerin təkindən istifadəyə görə ödənişlərə aiddir.
 - Mineral-xammal bazasının bərpasına görə köçürmələrə aiddir.
 - Aksizlərə aid deyil.
 - Konkursda iştiraka görə və lisenziya verilməsinə aiddir

192. Təbiətdən istifadənin ödənişliliyinin məqsədi: (Çəki: 1)

- ✓ Təbii resurslardan səmərəli istifadə etmək.
- Təbiətdən istifadə tədbirlərinin proqnozlaşdırmaq.
 - Təbiətdən istifadəni stimullaşdırmaq.
 - Doğru cavab yoxdur.
 - Təbiətdən istifadəni tənzimləmək.

193. Azərbaycanın illik su ehtiyatları təşkil edir: (Çəki: 1)

- ✓ 24 -31 km³;
- 10,3 – 21 km³;
 - 20 -30 km³;
 - 27 -34 km³.
 - 21-27 km³;

194. Təbii resurslardan istifadəyə görə ödənişin növünə daxildir: (Çəki:

- ✓ meşə gəlirləri

- bitkilərin müxtəlifliyi
- iqlim göstəriciləri
- potensial ehtiyatlar
- ağacın emalı

195. Yerin təkindən istifadəyə görə ödənişlər ödəniş növünə aiddir?

- ✓ ödəniş növünə aid deyil
- Yerin təkindən istifadəyə görə ödənişlər.
- Mineral-xammal bazasının bərpasına görə köçürmə
- Aksizlər.
- Konkursda iştiraka görə və lisenziya verilməsinə görə haqq.

196. Təbii resurslardan səmərəli istifadənin əsas məqsədi nədir? (Çəki: 1)

- Təbiətdən istifadəni stimullaşdırmaq.
- ✓ təbiətdən istifadənin ödənişliliyini müəyyənləşdirmək
- Təbiətdən istifadəni tənzimləmək
- Təbiətdən istifadə tədbirlərinin proqnozlaşdırmaq
- Doğru cavab yoxdur

197. Təbii resurslardan istifadəyə görə ödənişə aid deyil: (Çəki: 1)

- ✓ Tullantıların həcminə görə ödəniş.
- Meşə gəlirləri.
- Torpaqdan istifadəyə görə vergi.
- Sudan istifadəyə görə ödəniş.
- Yerin təkindən istifadəyə görə.

198. Sudan istifadəyə görə ödəniş formalarından deyil: (Çəki: 1)

- ✓ Sudan istifadə həcminə görə vergilər.
- Sudan istifadəyə görə lisenziya haqqları.
- Su obyektlərin mühafizəsi və bərpasına görə ödəniş.
- Doğru cavab yoxdur.
- Su vergisi.

199. Təbii ehtiyatlardan istifadəyə görə ödənişlərin üsullarından deyil: (Çəki: 1)

- ✓ Kəşfiyyat.
- Renta.
- Təkrar istehsal və ya bərpa.
- Doğru cavab yoxdur.
- Məsrəf.

200. Təbii resurslardan istifadəyə görə ödənişlərin növlərindən deyil: (Çəki: 1)

- ✓ Atmosferin çirklənməsinə görə ödənişlər.
- Mineral-xammal bazasının bərpasına görə ödənişlər.
- Meşə gəlirləri.
- Sənaye müəssisələri tərəfindən suda istifadəyə görə ödəniş.
- Yerin təkindən istifadəyə görə ödəniş.

201. Ətraf mühitin bu komponentlərinə təsirin qiymətləndirilməsi prosesi aparılmır (Çəki: 1)

- ✓ ictimaiyyətin
- suyun
- torpağın
- əbədi və tarixi abidənin
- Havanın

202. Ekoloji qiymətləndirmədə ictimaiyyətin iştirakını vacib sayan hansı təşkilatdır? (Çəki: 1)

- ✓ BMT – nin Avropa İqtisadi komissiyası
- YUNESKO
 - Avropa İqtisadi Birliyi
 - Ətraf mühit üzrə BMT təşkilatı
 - YUNEP təşkilatı

203. Ekoloji qiymətləndirmədə iştirak edən tərəflərdən biridir: (Çəki:

- ✓ ictimaiyyət
- hüquqi şəxslər
 - dünya təşkilatları
 - həkimlər
 - müəssisələr

204. Ekoloji qiymətləndirmənin sərtlərindən biridir: (Çəki: 1)

- ✓ layihə sonu qərarlar
- layihənin növü və miqyası
 - qiymətləndirmənin vacibliyi
 - məlumatların toplanması
 - işin yerinə yetirilmə vaxtı

205. Təbii ehtiyatlar istifadə formasına görə neçə qrupa ayrılır?

- ✓ 2.0
- 4.0
 - 5.0
 - 6.0
 - 3.0

206. Kadastr qiymətləndirilməsi ilə qiymətləndirilmir: (Çəki: 1)

- ✓ Neft.
- Torpaq,su,meşə
 - dəmir filizi
 - Meşə
 - Torpaq

207. Torpaq,su,meşə hansı üsulla qiymətləndirilir? (Çəki: 1)

- ✓ kadastr
- qraflar
 - alternativ
 - məsrəf
 - renta

208. İstehsalın yerləşməsinə təsir edən amillərdən biridir; (Çəki: 1)

- ✓ relyef
- iqlim
 - torpaq
 - su
 - təbii şərait

209. İstehsalın yerləşməsinə təsir edən amillər: (Çəki: 1)

- Elmin inkişafı.

- İstehsalın təmərküzləşməsi
- Kooperasiya;
- Sistemləşmə
- ✓ təbii şərait

210. İnsanların istifadə etdiyi və edə biləcəyi ehtiyatlar necə adlanır? (Çəki: 1)

- ✓ təbii resurs
- Faydalı qazıntılar
- Müxtəlif texnoloji avadanlıqlar;
- Sənaye müəssisələri.
- Əmək ehtiyatları

211. Təbii ehtiyatların ekoloji qiymətləndirilməsinə bu kateqoriyalar aiddir: (Çəki: 1)

- ✓ ABC
- İHJ
- DES
- UNO
- NBA

212. Təbii ehtiyatlar bu üsullarla qiymətləndirilir: (Çəki: 1)

- ✓ Məsrəf üsulu;
- Genetik üsul;
- Ekstrapolyasiya üsulu;
- Kütlə üsulu.
- Qraflar üsulu;

213. Təbii şərait təsir edir: (Çəki: 1)

- ✓ İstehsalın yerləşməsi;
- Kooperasiya;
- Sistemləşmə;
- Elmin inkişafı.
- İstehsalın təmərküzləşməsi;

214. İstehsalın yerləşməsinə təsir edən amillər: (Çəki: 1)

- ✓ relyef;
- Meşələrin inkişafına;
- Elmin inkişafına;
- Kooperasiyaya
- Ərazinin abadlaşmasına;

215. Təbii şərait hansı sahədə bilavasitə iştirak edir? (Çəki: 1)

- ✓ Relyef;
- Havanın rütubəti;
- Atmosfer təzyiqi
- maddi nemətlər
- İqlim;

216. Maddi nemətlər istehsalında nələr iştirak edir? (Çəki: 1)

- ✓ təbii ehtiyatlar
- Emal sahəsinin dərinləşməsi;
- İstehsalın təmərküzləşməsində
- İstehsalın kooperasiyasında
- Sosial sahələr

217. Təbii ehtiyatların iqtisadi qiymətləndirilməsi nədir? (Çəki: 1)

- ✓ təsərrüfat əhəmiyyətinin pulla ifadəsidir
- insanların maddi nemətidir
 - dövlət tərəfindən tənzimlənir
 - elmi əsaslarla yerinə yetirilir
 - mumi iqtisadi qiymətləndirməlidir

218. Relyef təsir edir: (Çəki: 1)

- ✓ İstehsalın yerləşməsi;
- Meşələrin inkişafı;
 - Elmin inkişafı;
 - Kooperasiya.
 - Ərazinin abadlaşması;

219. hal-hazırda dünyada neçə növ faydalı qazıntı və neçə növ qiymətli daşlar mövcuddur?

- ✓ 250; 200
- 100; 150
 - 150; 250
 - 200; 280
 - 80; 100

220. Hazırda dünyada içməli su ehtiyatı nə qədərdir?

- ✓ 20.000 m³
- 15.000 m³
 - 25.000 m³
 - 8000 m³
 - 10.000 m³

221. Təbii şərait dedikdə nə başa düşürsünüz?

- ✓ coğrafi mövqe, iqlim, daxili sular, relyef vəs.
- günəş, geotermal, külək və s. enerjisi
 - aqroiqlim, rekreasiya, istifadə olunan potensial resurslar
 - təbii resurslar bolluğu, əhalinin əmək vərdişi, dənir dalgalarının enerjisi və s.
 - xammal və enerji bazası, təbii komponentlər

222. Təbii resursların iqtisadi qiymətləndirilməsi dedikdə nə başa düşürsünüz?

- ✓ təbii resursların qiymətli və xeyirli istehlak xüsusiyyətlərinin pulla ifadəsidir
- cəmiyyətin tələbatının ödənilməsində xidmət edən təbii elementlərdir
 - təbii resursların mənimsənilməsinə sərf olunan vaxt
 - təbii resursların müxtəlif növlərinə olan tələbatdır
 - bəşəriyyətin sosial-iqtisadi inkişafıdır

223. Dünya ölkələri arasında daha çox kömür ehtiyatına malikdir ?

- Kanada,Namibiya
- Avstraliya,Yaponiya,İslandiya
- ✓ MDB ölkələri ,ABŞ,ÇXR
- Cənubi Kaliforniya,Meksika və İran körfəzi ölkələri
- CAR,/Niger,Braziliya

224. Kömür ehtiyatının neçə %-dən çoxu şimal yarımkürəsində cəmlənmişdir?

- 35%-dən çox

- 85%-dən çox
- ✓ 90%-dən çox
- 50%-dən çox
- 70%-dən çox

225. Təbii ehtiyatlar istifadə formasına görə neçə qrupa ayrılır?

- 6.0
- 5.0
- 4.0
- 3.0
- ✓ 2.0

226. hal-hazırda dünyada neçə növ faydalı qazıntı və neçə növ qiymətli daşlar mövcuddur?

- ✓ 250; 200
- 150; 250
- 100; 150
- 80; 100
- 200; 280

227. Hazırda dünyada içməli su ehtiyatı nə qədərdir?

- ✓ 20.000 m³
- 10.000 m³
- 8000 m³
- 25.000 m³
- 15.000 m³

228. Potensial sərvətlər dedikdə nə başa düşürsünüz?

- cəmiyyətin müəyyən inkişaf mərhələsində insanı əmək və istehsal prosesinə cəlb edən sərvətlərdir
- təkrar emaldan keçən resurslardır
- ✓ hazırda istifadə olunmayan yaxud cüzi miqdarda istifadə olunan sərvətlərdir.
- tərkibi mürəkkəb olmayan, eyni tərkibli sərvətlərdir
- çoxməqsədli istifadə xarakterinə malik ehtiyatlardır

229. Təbii resursların iqtisadi qiymətləndirilməsi dedikdə nə başa düşürsünüz?

- ✓ təbii resursların qiymətli və xeyirli istehlak xüsusiyyətlərinin pulla ifadəsidir
- cəmiyyətin tələbatının ödənilməsində xidmət edən təbii elementlərdir
- təbii resursların mənimsənilməsinə sərf olunan vaxt
- təbii resursların müxtəlif növlərinə olan tələbatdır
- bəşəriyyətin sosial-iqtisadi inkişafıdır

230. Dünyada suyun əsas istehlakçısı hansı sahədir?

- ✓ kənd təsərrüfatı
- meşə təsərrüfatları
- mənzil-kommunal təsərrüfatı
- məişət təsərrüfatı
- sənaye sahələri

231. Təbii şərait dedikdə nə başa düşürsünüz?

- aqroiqlim, rekreasiya, istifadə olunan potensial resurslar
- təbii resurslar bolluğu, əhalinin əmək vərdişi, dəniz dalgalarının enerjisi və s.
- ✓ coğrafi mövqe, iqlim, daxili sular, relyef vəs.
- xammal və enerji bazası, təbii komponentlər
- günəş, geotermal, külək və s. enerjisi

232. Su resurslarının cəmi neçə faizi içmək üçün yararlıdır?

- təqribən 4%-i
- təqribən 5%-i
- ✓ təqribən 3%-i
- təqribən 1%-i
- təqribən 12%-i

233. Təbii resurslar nəyə deyilir?

- qeyri-maddi istehsal sahələrində zəruri olan komponentlərdir
- insanın həyat fəaliyyətinə təsir edən amillərdir
- ✓ cəmiyyətin tələbatının ödənilməsi üçün istifadə olunan təbii elementlərdir
- cəmiyyətlə təbiəti əlaqələndirən amillərdir.
- ətraf mühitin xassələrinin məcmusudur

234. Suyun orqanoleptik keyfiyyət göstəriciləri hansılardır?

- ✓ iyi, dadı, rəngi, şəffaflığı
- suyun göy rəngdə olması, dadının şit olması
- turşuluğu, duzsuzluğu, rənginin bulanıq olması
- duzluluğu, yaşıl rəngə çalması, iy verməsi
- Rəngi, bulanıqlığı, dadı, iyi

235. Dünyada şirin suyun ən çox işləndiyi sahə hansıdır?

- ✓ kənd təsərrüfatında suvarma
- sənaye sahələr
- yaşıllaşdırma sahələri
- Elektrik enerjisi istehsalı sahələri
- Kommunal və məişət sahələri

236. Kənd təsərrüfatında suvarma suyundan qeyri-səmərəli istifadənin əsas səbəbidir:

- ✓ sudan istifadə qiymətlərinin onun sosial qiymətindən çox aşağı olması
- suyun istifadəçilər arasında qeyri-bərabər bölüşdürülməsi
- suvarma sistemlərinin təmiri üçün maliyyə vəsaitinin olmaması
- suvarma sistemlərində baş verən su itkiləri
- suvarma sistemlərini lazımı səviyyədə olmaması

237. Azərbaycanda relyefin xüsusiyyətlərindən asılı olaraq neçə iqlim tipi formalaşmışdır?

- ✓ 9 iqlim tipi
- 3 iqlim tipi
- 11 iqlim tipi
- 6 iqlim tipi
- 3 iqlim tipi

238. Aşağıda göstərilən təbii qoruq sahələrindən hansılar milli park statusu almışdır ?

- Nabran, Qobustan
- ✓ Şahdağ, Ordubad
- Nabran, Batabat
- Lənkəran, Astara
- Bəsitçay, Şahdağ

239. Qoruqların əsas vəzifəsini göstərin:

- ✓ Ərazilərdəki təbii kompleksləri qoruyub ilkin təbii halında saxlamaq

- təsərrüfat fəaliyyətini inkişaf etdirmək
- yalnız təbiət abidələrini mühafizə etmək
- düzgün cavab yoxdur
- Ərazilərdəki təbii kompleksləri qismən mühafizə etmək

240. Bərk tullantı maddələri, o cümlədən xammal faydalı qazıntılar vasitəsi ilə çirklənən regionlar hansılardır?

- ✓ Böyük Qafqazın şimal-şərqi və Abşeron yarımadası
- Böyük Qafqazın cənubu və Kür-Araz ovalığı
- Naxçıvanın yüksəkdağlığı və Şamur-Dəvəçi ovalığı
- Kiçik Qafqazın dağ-ətəyi rayonları
- Talış dağları və Naxçıvanın ortadağlığı

241. Yer səthində yayılmış faktik və potensial səhraların ümumi sahəsi nə qədərdir?

- ✓ 40 mln km²
- 6 mln km²
- 9 mln km²
- 35 mln km²
- 78 mln km²

242. Eroziya və deqradasiya prosesinin güclənməsində hansı proses rol oynayır?

- ✓ Meşəsizləşdirilmiş ərazilərdə intensiv əkinçiliyin inkişafı
- Orta illik temperaturun normadan yüksək olması
- Tektonik proseslərin aktivliyi
- Yamacların dik və qayalıq olması
- Intensiv yağıntıların miqdarının çoxluğu

243. Aşağıdakı elmi yeniliklərdən hansı Həsənbəy Zərdəbiyə məxsusdur?

- ✓ 1875-1876-cı illərdə ilk dəfə olaraq öz əsərlərində əsas 4 faktorun torpaqəmələgəlmə prosesində rolunu göstərmişdir: ona süxur, bitki və canlı orqanizmlər, iqlim və insanın təsərrüfat fəaliyyəti
- O torpaq əmələgətirən amillərə insan fəaliyyətini də daxil etmişdir
- Onun fikrincə torpaq beş amilin təsirindən yaranmışdır: torpaqəmələgətirən süxurlar, bitki və heyvan orqanizmləri, iqlim, relyef və zaman
- Onun fikrincə torpaq təbii törəmədir
- 1884-cü ildə ilk dəfə olaraq əsas 5 faktorun torpaqəmələgəlmə prosesində rolunu göstərmişdir: torpaqəmələgətirən süxurlar, bitki və heyvan orqanizmləri, iqlim, relyet ərazinin geoloji yaşı.

244. AR-nin MM-i tərəfindən qəbul olunmuş yeni torpaq qanununa görə (1991-ci il) ümumi torpaq fondunun (8,6 min ha-dır) neçə faizi bələdiyyə mülkiyyətinə aiddir?

- ✓ 41,4%-ni
- 11,4%-ni
- 9,4%-ni
- 31,4%-ni
- 21,4%-ni

245. Aşağıdakılardan hansı neft hasilatı rayonlarında biki örtüyünə təsir faktorları hesab edilir?

- ✓ xam neft, minerallaşmış sular, müxtəlif tərkibli qazma məhsulları
- minerallaşmış sular, müxtəlif tərkibli qazma məhsulları, tikinti məhsulları
- müxtəlif tərkibli qazma məhsulları, metal qırıntıları
- xam neft, məişət tullantıları
- xam neft, minerallaşmış sular, metal qırıntıları

246. Şoran torpaqlara yarımşəhra və şəhra zonalarında rast gəlinir. Azərbaycanda belə torpaqlar neçə min ha ərazini əhatə edir?

- ✓ 186 min ha ərazini
- 100 min ha ərazini

- 156 min ha ərazini
- 166 min ha ərazini
- 10 min ha ərazini

247. Litosferi ən çox hansı sənaye tullantıları çirkləndirir?

- ✓ dağ mədən və dağ kimya sənayesi tullantıları
- avtomobil sənayesi tullantıları
- İES-nin tullantıları
- məişət sənaye tullantıları
- neft sənayesi tullantıları

248. Torpağın çirklənmə dərəcəsinə görə təsnifatı kimyəvi maddələrin buraxılabilən miqdarına və onların tonunun çirklənməsinə görə aparılır. Torpaq çirklənmə dərəcəsinə görə neçə qrupa bölünür?

- ✓ üç qrupa
- beş qrupa
- altı qrupa
- bölünmür
- iki qrupa

249. Torpağın bərpası üçün təxminən neçə illər lazımdır?

- ✓ 300-1000
- 50-80 il
- 150-500 il
- 2000-4000 il
- 5-10 il

250. Təbii otlaq və çəmənlik sahələrinə görə hansı ölkə üstünlük təşkil edir?

- ÇXR
- Misir
- ABŞ
- Hindistan
- ✓ Avstraliya

251. Hansı ölkələr daha çox becərilən torpaq sahələrinə malikdir?

- ✓ ABŞ, Hindistan, RF, ÇXR, Kanada və s.
- Avstraliya, Türkmənistan, Anqola
- Niderland, Monqolustan, Misir, Əlcəzair
- Fransa, Norveç, Sinqapur, belçika və s.
- Afrika, Braziliya, Yaponiya, Qatar

252. Becərilən torpaq sahələri ümumi torpaq fondunun neçə %-ni təşkil edir?

- ✓ 0.11
- 0.08
- 0.09
- 0.1
- 0.07

253. Mineral güübrələrdən istifadənin mənfi cəhətləri hansılardır?

- ✓ torpağın degradasiyasına gətirib çıxardır, təbii münbitlik süni münbitliklə əvəz olunur.
- mineral maddələrin balansını və hava rejimini pozur
- torpağın strukturunu pisləşdirir
- torpağın mexaniki tərkibini pozur, qida elementlərinin balansını pozulur
- torpağın su rejimini pozur, eroziyanı gücləndirir

254. Aşağıdakı prestisidlərdən hansı zərərli həşəratları məhv etmək üçün istifadə edilir?

- ✓ insektisidlər
- rodentisidlər
- funqisidlər
- gerbesidlər
- nematosidlər

255. DDT-nin suda yarım parçalanma müddəti neçə ildir?

- ✓ on ildir
- beş ildir
- yeddi ildir
- on beş ildir
- üç ildir

256. Aşağıdakı üzvi maddələrdən hansı pestisid deyil?

- ✓ Azot
- funqisidlər
- gerbesidlər
- nematosidlər
- insektisidlər

257. Azərbaycan Respublikasının torpaq fondunun təxminən neçə faizi kənd təsərrüfatı üçün

- ✓ 39%-i k/t üçün yararlıdır
- 30%-i k/t üçün yararlıdır
- 20%-i k/t üçün yararlıdır
- 10 %-i k/t üçün yararlıdır
- 49%-i k/t üçün yararlıdır

258. Hazırda Azərbaycanda adambaşına neçə ha yararlı torpaq sahəsi düşür?

- ✓ 0,6 ha yararlı torpaq sahəsi
- 0,1 ha yararlı torpaq sahəsi
- 0,2 ha yararlı torpaq sahəsi
- 0,3 ha yararlı torpaq sahəsi
- 0,5 ha yararlı torpaq sahəsi

259. Hazırda Azərbaycanda adambaşına neçə ha. əkin sahəsi düşür?

- ✓ 0,2 ha əkin sahəsi düşür
- 0,5ha əkin sahəsi düşür
- 2,0 ha əkin sahəsi düşür
- 0,1 ha əkin sahəsi düşür
- 3,5 ha əkin sahəsi düşür

260. Yuvarlaqlaşdırılmış məlumatlara görə qurunun neçə faizini yararsız torpaqlar təşkil edir?

- 20%-ni
- ✓ 10%-ni
- 15%-ni
- 40%-ni
- 30%-ni

261. Torpaqşünaslıq elminin banisi kimdir ?

- C.Darvin

- ✓ N.N.Dokuçayev
 - E.Hekkel
 - Həsənbəy Zərdabi
 - V.R.Vilyams
262. Azərbaycanca neçə palçıq vulkanı təbiət abidəsi statusu almışdır?
- 21.0
 - ✓ 23.0
 - 20.0
 - 30.0
 - 22.0
263. Ali bitkilərin torpaqəməlgəlmədə rolu kim tərəfindən aşkara çıxarılmışdır?
- H.Zərdabi tərəfindən
 - Y.İ.Vernadski tərəfindən
 - ✓ V.R.Vilyams tərəfindən
 - E.Hekkel tərəfindən
 - Y.N.Mişuistin tərəfindən
264. Azərbaycan Respublikasında əkin sahələri neçə min ha sahə tutur?
- 1654 ha sahə tutur
 - ✓ 1454 ha sahə tutur
 - 1754 ha sahə tutur
 - 1254 ha sahə tutur
 - 1354 ha sahə tutur
265. Dünya okeanının bioloji resursları bəşəriyyətin heyvan zülalına olan tələbatının neçə %-ni ödəyir?
- 0.07
 - ✓ 0.2
 - 0.3
 - 0.08
 - 0.21
266. Hansı tükənməz enerji ehtiyatlarına malik olan Dünya okeanı sularını çirkləndirən mənbələrə aid deyil ?
- radioaktiv məhsulların Okeana atılması
 - radioaktiv məhsulların Okeana atılması
 - ✓ balıqlar üçün yem məhsullarının çoxalması
 - konteynerlərdə radioaktiv tullantıların atılması
 - konteynerlərin zədələnməsindən baş verən çirklənmələr
267. Azərbaycanda olan torpaq fondu 8641.5 min hektardır. Onun neçə faizindən istifadə edilir?
- ✓ 77%-dən
 - 57%-dən
 - 47%-dən
 - 37%-dən
 - 20%-dən
268. Tullantı suları nəyə deyilir?
- ✓ gil,yağlı maddələr,kimyəvi reagentlər,qazılmış süxurlar ilə çirklənmiş sular.
 - müxtəlif boru birləşmələrindən,siyirtmə və kippəclərdən sızan su
 - yeraltı təbii istilik mənbələri
 - qaynar sular,buxar və ya buxar-su qarışığı
 - yer üzünə neftin təbii olaraq öz-özünə axması nəticəsində yığılan maye

269. Səhrələr sünyanın neçə mln. kv.km. sahəsini tutur?

- ✓ 8mln.kv.km
- 6mln.kv.km
- 7mln.kv.km
- 25 mln. km²
- 5mln.kv.km

270. Dünya torpaq fondunun ümumi sahəsini göstərin:

- 15,1mlrd.ha
- 17,1 mlrd.ha
- 20 mlrd.ha
- 12,3mlrd.ha
- ✓ 14,9 mlrd.ha

271. Su mənbələrinin bioloji resurslarının artırılması müəssisənin ekoloji fondundan hansı vəsaiti tələb edir?

- ✓ bu sahəyə ekoloji fondun vəsaiti xərclənmir
- başqa müəssisələrdə kompensasiya hesablaşmasının aparılmasına.
- müəssisənin əsas istehsal proseslərinin texnoloji rekonstruksiyasının maliyyələşməsinə.
- vəsaitin sərbəst hissəsinin başqa təsərrüfat məqsədlərinə xərclənməsinə və ya bankda depozit hesabda saxlanmasına
- təbiəti mühafizə işlərinə

272. İstilik elektrik stansiyalarında soyutma prosesində istifadə olunan suyun yenidən hövzəyə qaytarılması suyun hansı çirklənməsi adlanır?

- ✓ termiki
- kimyəvi
- mexaniki
- təbii
- fiziki

273. Qurunun sahəsi buzlaqlarla birlikdə neçə mln. km² təşkil edir?

- ✓ 149 mln. km² -dir
- 151 mln. km² -dir
- 169 mln. km² -dir
- 139 mln. km² -dir
- 109 mln. km² -dir

274. Torpağın üst qatında hər hektarda bakteriyaların ümumi kütləsi neçə tona çatır?

- ✓ 5-7 tona
- 3-5 tona
- 7-9 tona
- 10-12 tona
- 1-3 tona

275. Azərbaycanda relyefin xüsusiyyətlərindən asılı olaraq torpaqlarının neçə yarım tipi var?

- ✓ 60 yarım tipi var
- 20 yarım tipi var
- 30 yarım tipi var
- 50 yarım tipi var
- 10 yarım tipi var

276. Azərbaycanda relyefin xüsusiyyətlərindən asılı olaraq torpaq əmələgəlmə formasının neçə tipi var?

- ✓ 7 tipi var

- 5 tipi var
- 6 tipi var
- 9 tipi var
- 2 tipi var

277. Aşağıdakı amillərdən hansı torpaqəmələgəlmə prosesində iştirak etmir?

- ✓ ozonosferin torpaq əmələgətirən amil kimi
- anna suxur torpaq əmələgətirən amil kimi
- orqanizmlər torpaq əmələgətirən amil kimi
- relyef torpaq əmələgətirən amil kimi
- iqlim torpaq əmələgətirən amil kimi

278. Aşağıdakılardan hansı neft məhsulları ilə çirklənmənin xarakterik əlamətləri əks etdirir?

- ✓ ətraf mühitin komponentlərini çirkləndirməsi, bütün akvatoriyada səpələnməsi, dib çöküntülərində toplanması
- suyun keyfiyyətini pisləşdirməsi, oksigen rejiminə mənfi təsir göstərməsi, suyun üst qatlarının atmosferlə balanslaşdırılmış əlaqəsini pozması
- torpaqda oksigen rejimini pozması, suyun transpirasiyasını çətinləşdirir
- sürətli buxarlandırma qabiliyyətinin olması, toksiki maddələrlə zəngin olması, yanacaq kimi istifadə olunması.
- neftin hasilatı, nəqli, emalı

279. Aşağıdakılardan hansı dağ-mədən sənayesinin ətraf mühitdə yaratdığı problemlərə aid deyil?

- ✓ relyefdə baş verən morfostruktur dəyişikliklər
- təbii-texniki şəraitin hidroloji rejimin pozulması
- torpaq və bitki degradasiyası və şirklənməsi
- atmosfer havasının səth sularının, yeraltı sularını çirklənməsi, tektonik rejimin pozulması.
- tədrici landşaft dəyişiklikləri, eksogen geoloji proseslərin aktivləşməsi

280. Neft hasilatında torpağı çirkləndirən əsas mənbələr hansılardır?

- ✓ şlam, gilli məhlul, yuyucu mayelər
- parafin, qətran, sirkə
- yanacaq-sürtkü materialları, xlor turşusu, duz
- şlam, parafin, səthi aktiv maddələr.
- mazut, gilli məhsul, səthi aktiv maddələr

281. Səthdəki temperatur fərqləri yerin səthindən 2 m dərinliyə neçə aydan sonra gəlib çatır?

- ✓ 2 aydan sonra
- 4 günə
- 1 aydan sonra
- sutka ərzində
- 4 saata

282. Materiklərdə yer qabığının qalınlığı nə qədərdir?

- ✓ 35-40 km
- 30-40 km
- 10-20 km
- 70-80 km
- 20-30 km

283. Qorunan ərazilərdə gəzinti qadağan edilən ərazidir;

- yasaqlıqlar
- təbii-coğrafi obyekt əraziləri
- ✓ qoruq əraziləri
- flora növlərinin yayıldığı ərazilər

- meşə sahələri

284. Hirkan milli parkı hansı bölgədə yerləşir?

- şimal bölgəsində
- Gürcüstanla sərhəddə
- Rusiya ilə sərhəddə
- qərb bölgəsində
- ✓ Cənub bölgəsində

285. Mühafizə olunan, az pozulmuş təbii kompleksə malik olan, unikal obyektlərdən ibarət və ekoturizmə icazə verilən ərazi və akvatoriyalar adlanır?

- ✓ Milli Parklar
- Dendroloji park
- süni meşələr
- biosfer qoruqları
- Yasaqlıq

286. Qarayazı qoruğunda adı “Qırmızı kitab”a düşən heyvan növlərindən deyil:

- Qafqaz su samuru
- qaranquş
- dovşan
- Qafqaz bağa ilan
- ✓ hacıleylək

287. Çöl tədqiqatlarının əsas məqsədi:

- Layihəyə olan tələbatı müəyyən etmək
- Lahiyəni əvvəlcədən planlaşdırmaq
- ✓ Yaradılacaq qoruğun sahəsini və sərhədlərini müəyyənləşdirmək
- Xəritə materialları hazırlamaq.
- Qoruğun daxili təsərrüfatının təşkili üçün təkliflər hazırlamaq

288. Coğrafi mühit anlayışın ilk dəfə elmə kim gətirmişdir ?

- ✓ 1860-cı ildə E.Reklyu
- 1920-ci ildə D.L.Armand
- 1856-cı ildə F.N.Milkov
- 1880-ci ildə R.K.Markov
- 1866-ci ildə S.V.Kalesnik

289. Yerin coğrafi təbəqəsinin inkişafında hansı enerji mənbələri iştirak edir?

- ✓ daxili və xarici enerji
- radioaktiv elementlərinin enerjisi
- nüvə enerjisi
- qabarma və çəkilmə
- Günəşin şüa enerjisi

290. Yer kürəsində zonal əlamətlərə malik və ekvatorndan doğru dəyişən təbii komponentlər hansılardır?

- ✓ torpaq, bitki örtüyü, canlı orqanizmlər
- dənizlər və səhralar, çöllər
- bitki örtüyü, yarpaqlar, qobular
- meşələr, düzənliklər, göllər
- dağlıq ərazilər, çaylar, göllər

291. Landşaft sözü hansı xarici dildən tərcümədə ölkə və torpaq haqqında elm deməkdir?

- ✓ alman
- fransız
- latın
- rus
- ingilis

292. Ekoloji iqtisadi sistemlərin hansı tərkib hissələri var? (Çəki: 1)

- ✓ Təbii ərazi kompleksləri və ərazi istehsal kompleksləri.
- Sənaye qovşaqları.
- İqtisadi rayonlar.
- Sənaye qovşaqları və iqtisadi rayonlar.
- Məhəlli ərazi istehsal kompleksləri.

293. Üzvi tullantılara aşağıdakılardan hansı aiddir:

- ✓ ağac emalı, şərab, pivə istehsalı, dəri emalı müəssisələrinin, ət kombinantının tullantıları
- şərab və pivə istehsalı, dəmir-beton məmulatı, tikiş fabriklərinin tullantıları
- ağac emalı, şərab, çörək və şörək məmulatı, daş karxanalarının tullantıları
- dəri emalı müəssisələrinin, ət kombinantlarının, tikinti materiallarının müəssisələrinin tullantıları
- ət kombinantının, ağac emalı müəssisələrinin, ayaqqabı fabriklərinin tullantıları

294. Korçay təbiət qoruğunun yaradılmasında əsas məqsəd:

- ✓ Bozdağın təbii landşaftını, hefvan növlərini qorumaqdır:
- bitki və heyvanat aləmini artırmaqdır
- su mənbələrini mühafizə etməkdir
- doğru cavab yoxdur
- dağ landşaftını mühafizə etməkdir

295. Şahdağ milli parkının yaradılmasında məqsəd:

- ✓ təbii dağ ekosisteminin qorunması, bərpası, elmi-tədqiqat, monitoring və ekosisteminə inkişafıdır
- təbii su mənbələrini mühafizə etməkdir
- torpaq eroziyasının qarşısını almaqdır
- doğru cavab yoxdur
- yalnız dağ-çəmən landşaftını qorumaqdır

296. Ağgöl milli parkının yaradılmasının başlıca məqsədi:

- ✓ su quşlarının kütləvi yuvasalma və qışlama yerləri olan su-bataqlıq ekosisteminin mühafizəsi
- endemik bitki və quş növlərinin mühafizəsi
- köçəri quşların yem təchizatı
- doğru cavab yoxdur
- bataqlıq bitkilərinin artırılması və mühafizəsi

297. Göy-göldə qorunan endemik ağac növlərindən deyil:

- ✓ qaraçöhrə
- Gürcüstan palıdı
- Trautfeter vələsi
- qırmızı lələkli astraqali
- ətirli qərənfil

298. Azərbaycanın ilk qoruğu neçənci ildə yaradılmışdır və hansıdır?

- ✓ 1925-ci ildə, Göygöl
- 1929-cu ildə Qızılağac
- 1920-ci ildə Şirvan

- doğru cavab yoxdur
- 1929-cu ildə, Zaqatala

299. Hirkan milli parkı meşələrində rast gəlinən iynəyarpaqlı ağac:

- ✓ iynəyarpaqlı qaraçöhrə
- qarmaqvari
- Ardic
- küknar
- Eldar şamı

300. Qoruqlarda otyeyən dırnaqlı heyvanların çoxalmasının mənfi ekoloji nəticələrinə aid deyil:

- ✓ Xəstə və zəif heyvanların ovlanmasının
- Meşə sahələrinin pisləşməsi.
- Heyvanlar tərəfindən torpaqların korlanması.
- Qonşu ərazilərdən qoruğa alaq otlarının gətirilməsi.
- Biotopların deqredasiyası.

301. Mühitin pozulma dərəcəsi necə müəyyən olunur?

- doğru cavab yoxdur
- heç biri düzgün deyil
- tədqiqatlar nəticəsində əldə olunan materiallar təsərrüfatda istehsal sahələri ilə müqayisə olunması nəticəsində
- tədqiqatlar nəticəsində əldə olunan materiallar təsərrüfatda istifadə sahələri ilə müqayisə olunmaması nəticəsində
- ✓ tədqiqatlar nəticəsində əldə olunan materialların təsərrüfatda istifadə sahələri ilə müqayisə olunmaması nəticəsində

302. Elm, mədəniyyət və təsərrüfat üçün müstəsna əhəmiyyəti olan dövlət tərəfindən mühafizə edilən ərazilər və ya akvatoriyalar adlanır

- ✓ qoruq
- yasaqlıqlar
- ovçuluq təsərrüfatı
- heç biri
- milli park

303. Çöl-tədqiqat mərhələsində hansı işlər görülür?

- ✓ təbii şərait öyrənilir, ərazinin maraqlı təbiət obyektlərinə dair materiallar toplanır
- layihə xəritə materialları hazırlanır.
- etalon rolunu oynayan mürəkkəb ekoloji sistemlərin inkişaf qanunauyğunluqları öyrənilir
- qoruğun daxili təsərrüfatının təşkili
- layihə axtarış partiyasının tərkibi, mütəxəssislər qrupu müəyyənləşdirilir

304. Turizm, rekreasiya, istirahət mərkəzləri xüsusi qorunan ərazilərin hansı xüsusiyyətlərinə aid edilir;

- ✓ məqsədinə
- prinsipinə
- funksiyasına
- doğru cavab yoxdur
- növünə

305. Xüsusi qorunan ərazilərin yaradılmasının məqsədlərinə daxildir:

- ✓ yerləşdiyi landşaft zonaları və qoruğu əhatə edən ərazisinin vəziyyəti
- fauna və ya heyvanat aləminin öyrənilməsi
- bitgi örtüyünün, qismən də heyvanat aləminin öyrənilməsi
- heyvanat aləminin, qismən də bitgi örtüyünün öyrənilməsi
- flora və ya bitgi örtüyünün öyrənilməsi

306. Qoruqlar hansı məqsədlə yaradılır?

- ✓ genetik fondun növlərini mühafizə etmək
- radiasiya fonunu azaltmaq
- yaşıllıqları artırmaq
- ekoloji sistemi dəyişdirmək
- yeni istehsal sahələri yaratmaq

307. Azərbaycanca necə qoruq, necə yasaqlıq var?

- ✓ 11 qoruq , 24 yasaqlıq
- 20 qoruq, 10 yasaqlıq
- qoruq yoxdur, 20 yasaqlıq
- 8 qoruq, 13 yasaqlıq
- 10 qoruq, 15 yasaqlıq

308. Dünya okeanının bioloji resursları bəşəriyyətin heyvan zülalına olan tələbatının neçə %-ni ödəyir?

- ✓ 0.2
- 0.1
- 0.15
- 0.25
- 0.08

309. Şimal meşə qurşağının ən böyük meşə sahələri hansı ölkələrin ərazisindədir?

- ✓ RF,Kanada,ABŞ
- Zair,Hindistan,Venesuela
- Fransa,İtaliya,Niderland
- ÇXR,Yaponiya,Vyetnam
- Afrika.Nepal,Haiti

310. Aşağıdakılardan hansı neft hasilatı rayonlarında bəzi örtüyünə təsir faktorları hesab edilir?

- ✓ xam neft, minerallaşmış sular, müxtəlif tərkibli qazma məhsulları
- minerallaşmış sular, müxtəlif tərkibli qazma məhsulları, tikinti məhsulları
- müxtəlif tərkibli qazma məhsulları, metal qırıntıları
- xam neft, məişət tullantıları.
- xam neft, minerallaşmış sular, metal qırıntıları

311. Dünya okeanının bioloji resursları bəşəriyyətin heyvan zülalına olan tələbatının neçə %-ni ödəyir?

- ✓ 0.2
- 0.1
- 0.15
- 0.25
- 0.08

312. Şimal meşə qurşağının ən böyük meşə sahələri hansı ölkələrin ərazisindədir?

- ✓ Fransa,İtaliya,Niderland
- Zair,Hindistan,Venesuela
- RF,Kanada,ABŞ
- ÇXR,Yaponiya,Vyetnam.
- Afrika.Nepal,Haiti

313. Təbiət komplekslərinin və komponentlərinin qorunması, bərpası, ekoloji tarazlığın saxlanılması üçün xüsusi əhəmiyyət daşıyan ərazilər adlanır?

- ✓ yasaqlıq
- zoopark

- dendroloji park
- nəbatət bağı
- milli park

314. Azərbaycanın ən kiçik dövlət təbiət qoruğu:

- ✓ Bəsitçaydır
- Qaragöldür
- Abgöldür
- Qarayazıdır
- Göygöldür

315. Qarabağ vulkanik yaylasında yerləşən təbiət qoruğu:

- ✓ Göygöldür
- Bəsitçaydır
- Qalaaltıdır
- Korçaydır
- Qaragöldür

316. İşğal altında olan ərazilərdə qalan təbiət qoruqları:

- ✓ Gön-göl və Türyançaydır
- Şahbuz və Qarayazıdır
- Qarayazı və Oğgöldür
- doğru cavab yoxdur
- Qaragöl və Bəsitçaydır

317. Bəsitçay təbiət qoruğunda mühafizə olunur:

- ✓ şərq çınarı Mənbə:
- Eldar şamı
- Dəmirağacı
- ipək akasiyası
- Qarmaqvari şam

318. Şahbuz təbiət qoruğunun yaradılmasında əsas məqsəd:

- ✓ arid təbii kompleksləri və oranın fauna və flora növlərini mühafizə etmək:
- Niral və subniral landşaftları mühafizə etmək
- yarımsəhra bitkilərini mühafizə etmək
- doğru cavab yoxdur
- dağ meşə landşaftlarını mühafizə etmək

319. Göy-göl milli parkında qorunan heyvan növü hansıdır?

- ✓ nəcib maral və cüyür
- çaqqal və yereşən
- canavar və porsuq
- doğru cavab yoxdur
- pələng və qonur ayı

320. Altıağac milli parkında mühafizə olunur:

- ✓ Landşaftların təbii kompleksləri və təbiət abidələri
- dağ-kserofit formasiyalar və tarixi abidələr
- yarımsəhra və quru göl landşaftı
- doğru cavab yoxdur
- dağ-bozqır landşaftları

321. Qızılağac təbiət qoruğunda mühafizə edilir:

- ✓ köçəri quşlar
- balıqlar
- suda-quruda yaşayanlar
- doğru cavab yoxdur
- çöl heyvanları

322. Ilisu təbiət qoruğunun yaradılmasında əsas məqsəd:

- ✓ təbii dağ-meşə kompleksinin, flora və fauna növlərinin mühafizə və bərpası
- dağ-çəmən landşaftının mühafizəsi və bərpası
- dağ-kserofit bitkilərinin mühafizəsi və bərpası
- doğru cavab yoxdur
- dağ-çöl kompleksinin mühafizəsi və bərpası

323. Zaqatala qoruğunun yaradılma məqsədi nədir?

- ✓ bitki və heyvanat aləminin mühafizə si və artırılması
- eroziyanın qarşısını almaq
- dağ çöllərinin mühafizəsi
- doğru cavab yoxdur
- dağ yamaclarını mühafizə etmək

324. Zaqatala Təbiət Qoruğunda mühafizə olunur:

- ✓ dağ-meşə və dağ-çəmənləri
- quru-çöl və alp çəmənliyi
- arid meşə və bozqırlar
- doğru cavab yoxdur
- Dağ-çöl və yarımsəhrələr

325. Qarayazı təbiət qoruğunun yaradılmasında əsas məqsəd:

- ✓ tuqay meşələri mühafizə və bərpadır
- köçəri quşların mühafizəsi və artırılmasıdır
- qış otlaqlarının mühafizəsidir
- doğru cavab yoxdur
- yarımsəhra bitkilərini mühafizədir

326. Türyançay təbiət qruğunda mühafizə olunur:

- palıd və qovaq
- söyüd və bigəvər
- fisdıq və qızılağac
- ✓ ardıc və saqqız ağacı
- qaraçöhrə və vələs

327. Sahdağ milli parkının meşə ekosistemi üçün xarakterikdir:

- ✓ enliyarpaq meşələr
- yarımsəhrələr
- iynəyarpaq meşələr
- dağətəyi bozqırlar
- quru çöllər

328. Altıağac milli parkı yaradılmışdır:

- ✓ 2004-cü ildə
- 2007-ci ildə

- 2008-ci ildə
- 2010-cu ildə
- 2005-ci ildə

329. Şirvan milli parkının yaradılması məqsədlərindən biridir:

- ✓ ekoloji tərbiyə və ekoturizmin inkişafı
- sürünənlərin qorunub artırılması
- quşların çoxaldılması
- maralların mühafizəsi
- ekskursiyaların təşkili

330. Şirvan milli parkında qorunan növlərdəndir:

- ✓ su-bataqlıq quşları
- qayalıq quşları
- çöl quşları
- doğru cavab yoxdur
- kəklik

331. Şirvan milli parkında mühafizə olunur:

- ✓ ceyran
- cüyür
- maral
- dağ keçisi
- qonur ayı

332. Ağgöl milli parkında adları «Qırmızı kitaba» düşən quş növlərindəndir:

- ✓ sultan toyuğu və dəniz qartalı
- kəklik və durna
- sığırcın və bildirçin
- doğru cavab yoxdur
- bəzgək və qırqovul

333. Ağgöl milli parkında adları «Qırmızı kitaba» salınan quş növlərindən deyil:

- ✓ qırqovul
- sultan toyuğu
- mərmər cürə
- turac
- Qızıl qaz

334. Göstərilənlərdən hansı qoruqlarda qadağan edilmir?

- ✓ Elmi tədqiqat işləri
- Mal-qaranın otarılması
- Ov etmək
- Bütövlükdə təbii sərvətlərdən istifadə etmək
- Geoloji kəşfiyyat işləri

335. Qoruq nəyə deyilir?

- ✓ elm, mədəniyyət və təsərrüfat üçün müstəsna əhəmiyyəti olan, dövlət tərəfindən mühafizə edilən ərazi və akvatoriyalara
- müxtəlif təsərrüfat işləri aparılan sahələr
- turizm və rekreasiya üçün əvəzolunmaz meşə sahələri
- geoloji kəşfiyyat işlərinin aparıldığı ərazi
- təbii sərvətlərdən geniş istifadə edilən ərazi

336.	Hirkan milli parkının ərazisində olan flora növlərinin miqdarı:
✓	2000 növdür 1500 növdür 2500 növdür 3000 növdür 1000 növdür
337.	Nəbatət bağları və dendroloji parklar xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərinin hansı xüsusiyyətlərinə Aid edilir:
✓	növünə - məqsədinə - funksiyalarına - doğru cavab yoxdur - prinsipinə
338.	Təbiət kompleksləri aşağıdakı hansı əhəmiyyəti özündə daşımır?
✓	mənəvi - sağlamlaşdırma - estetik - mədəni - elmi
339.	Qoruqların əsas vəzifəsi nədir?
✓	ərazidəki zənginlikləri qoruyub, ilkin təbii halında saxlamaq - ovçuluq təsərrüfatının inkişafı - təsərrüfat işlərinin aparılması - ərazidəki ekosistemin dəyişdirilməsi - antropogen landşaft yaratmaq
340.	Xüsusi mühafizə olunan ərazilərin əhatə dairəsinə daxildir?
✓	zooloji, botaniki, hidroloji, geoloji, meşə, landşaft və torpaq obyektləri - yaşılıq zonaları - nəslə kəsilməmiş bitki və heyvan növlərinin yayıldığı yerlər - su hövzələri - təsərrüfat obyektləri
341.	Xüsusi qorunan ərazilər hansı əhəmiyyətə malik təbiət komplekslərindən ibarətdir?
✓	ekoloji, elmi, estetik, mədəni - elmi, estetik, texnoloji - estetik, sağlamlıq, iqtisadi - ekoloji, mənəvi, fizioloji - elmi-texniki
342.	Qoruqların vəzifələrinə daxil deyil:
✓	tərkibinə daxil olan komponentlərin qismən öyrənilməsi - təbiət salnaməsinin işlənilib hazırlanması - hazırlanan təbiət salnaməsinin dövrü olaraq işlənilib təzələnməsi - ərazisindəki zənginliklərin qorunub ilkin təbiət halında saxlanılması - xüsusi qorunan ərazilərin sahələrinin hərtərəfli öyrənilməsi
343.	Xüsusi qorunan ərazilərin növlərindən deyil:
✓	süni meşələr təbiət parkları

- Zooloji parklar
- Təbiət abidələri
- Milli Parklar

344. Xüsusi qorunan ərazilər aşağıdakı məqsədlər üçün istifadə edilmir:

- ✓ kənd təsərrüfatının inkişafı
- elmi tədqiqat
- ətraf mühitin monitorinqi
- sağlamaşdırma
- təbiəti mühafizə

345. Təbii canlı laboratoriya sayılır?

- ✓ qoruqlar
- su hövzələri
- akvatorialar
- doğru cavab yoxdur
- istənilən ərazilər

346. Qoruqların bitki örtüyünün seyrəldilməsi səbəb olur:

- ✓ Qoruqda yaşayan heyvanların sayının və tərkibinin azalmasına
- Həşəratların rəqabətinə
- Vəhşi heyvanların sıxışdırılmasına
- Ovçuluğun inkişafına
- Qoruqda xəstəliklərin yayılmasına

347. Qoruqlarda aşağıdakılardan hansı qadağan olunur?

- ✓ hamısı qadağandır
- əkin
- təbii sərvətlərdən istifadə
- ov etmək
- geoloji kəşfiyyat işləri

348. Qoruq rejiminin pozulmasına aşağıdakılardan hansı aiddir?

- ✓ qanunsuz ov etmə
- xüsusi yoxlama xidmətinin təşkili
- ətraf mühitin iqlim şəraiti və relyefi
- qoruqda elmi tədqiqatların aparılması
- qoruq ərazisinin maqistral yollardan uzaq olması

349. Həm səthi, həm də qəbu eroziyasına səbəb olmuşdur:

- ✓ qoruqda və ya qoruq ətrafı ərazidə mal-qaranın otarılması
- ətraf mühitin iqlim şəraiti
- relyefi
- landşaft
- arıçılığın inkişafı

350. Qoruq ekosisteminə mənfi təsir etmir:

- ✓ Rekreasiya əhəmiyyətli ərazilərin mühafizəsi
- Maldarlığın inkişafı
- Əkinçiliyin inkişafı
- Kənd təsərrüfatının inkişafı
- Arıçılığın inkişafı

351. Qoruq ekosisteminə mənfi təsir göstərən amillərdən deyil:

- ✓ Elmi-tədqiqatlar
- Maldarlığın inkişafı
- Arıçılığın inkişafı
- Antropogen amillər
- Əkinçiliyin inkişafı

352. Qoruq əraziləri ətrafında əhalinin artması nəticəsində hansı hallar baş verir?

- sürüşmə baş verir
- zəngin bitki örtüyü əmələ gəlir
- ✓ qoruq üçün yad olan növlər oraya daxil olur
- sel hadisələrinin artmasına səbəb olur
- səthi eroziyaya səbəb olur

353. Magistral nəqliyyat yollarının qoruq ərazilərinə yaxın çəkilməsi nəyə gətirib çıxarır?

- eroziya proseslərinə
- ✓ təbii mühitin çirklənməsinə
- bitki növlərinin artmasına
- heyvanların yaşama şəraitinin yaxşılaşmasına
- şoranlaşmaya

354. Qoruqda mal-qaranın otarılması nəyə səbəb olmur?

- ✓ şoranlaşmaya
- vəhşi heyvanların xəstəliklərə yoluxdurulmasına
- zəhərli bitki növlərinin yaranmasına
- torpaq eroziyasına
- bitki örtüyünün pozulmasına

355. Dünyanın ən böyük Milli Parkı hansıdır?

- ✓ Qrelandiya
- Yelloston
- doğru cavab yoxdur
- Qızıağac
- Keniya

356. Yaxın gələcəkdə yaradılması planlaşdırılan milli park:

- ✓ Qızılağac
- Lənkəran
- Arazboyu
- Türyançay
- Qızılqum

357. Yasaqlıq nəyə deyilir ?

- ancaq əhali tərəfindən qorunur
- dövlət nəzarətiləri tərəfindən qorunur
- ✓ müəyyən ərazinin hər hansı bir komponenti qorunur
- bir neçə komponent qorunur
- ərazi mili parklara uyğunlaşır

358. « Qırmızı kitaba» salınmış neçə heyvan növü var ?

- 140 heyvan növü
- 112 heyvan növü

- ✓ 108 heyvan növü
- 50 heyvan növü
- 75 heyvan növü

359. « Qırmızı kitaba» salınmış neçə bitki növü var ?

- 200 bitki növü
- 111 bitki növü
- ✓ 140 bitki növü
- 100 bitki növü
- 150 bitki növü

360. Eldar şamı təbiət qoruğunda mühafizə olunan əsas ağac növüdür:

- ✓ Eldar şamı
- küknar
- qaraçöhrə
- ardıc
- qarmaqvari şam

361. Azərbaycanda neçə palçıq vulkanı təbiət abidəsi statusu almışdır?

- ✓ 23.0
- 25.0
- 22.0
- 21.0
- 20.0

362. Azərbaycanda yaradılması planlaşdırılan milli parklardan biridir:

- Siyəzən-Şabran
- doğru cavab yoxdur
- ✓ Samur-Yalama
- Samur-Dəvəçi
- Şollar-Samur

363. Şahdağ milli parkı yaradılmışdır:

- ✓ 2006-cı ildə
- 2005-ci ildə
- 2008-ci ildə
- 2009-cu ildə
- 2003-cü ildə

364. Şirvan milli park yaradılmışdır:

- ✓ 2003-cü ildə
- 2002-ci ildə
- 2005-ci ildə
- 2008-ci ildə
- 2000-ci ildə

365. Zaqatala Dövlət Təbiət qoruğu yaradılmışdır:

- ✓ 1929-cu ildə
- 1930-cu ildə
- 1955-ci ildə
- 1958-ci ildə
- 1925—ci ildə

366. Ornitoloji mərkəz hesab olunan milli park hansıdır?

✓ Ağgöl

- Göygöl
- Sarısugölü
- Batabat gölü
- Qaragöl

367. Turizm məqsədi ilə əsasən hansı xüsusi qorunan ərazilərdən istifadə olunmalıdır?

✓ Milli parklardan

- yasaqlıqlardan
- yzçatət başlarından
- hec birindən
- ovculuq təsərrüfatından

368. Hirkan milli parkında qorunan ağac növlərindən biridir:

✓ dəmirağac

- daş palıd
- fisdıq
- cökə
- Şərq çınarı

369. Azərbaycanın ilk milli parklarıdır?

✓ Ordubad, Şirvan, Ağgöl

- Şahdağ, Altağac
- Altağac, Hirkan
- doğru cavab yoxdur
- Hirkan, Abşeron

370. Qoruqlarda otlayan dırnaqlı heyvanların artması nəyə səbəb olur?

✓ təbii komplekslərin zənginləşməsinə

- torpaqların eroziyasına
- meşə sahələrinin azalmasına
- qonşu ərazilərdən qoruğa alaq otlarının gətirilməsinə
- biotopların məhvində

371. Qoruqlarda ekosistemlərin deqradasiyasına təsir edən amillərdən biridir?

✓ nizamlanmayanturizm

- kənd təsərrüfatı
- sənaye
- Hamısı
- nəqliyyat

372. Turizm üçün əsasən nədən istifadə olunmalıdır?

✓ milli parklardan

- yasaqlıqlardan
- biosfer qoruqlarından .
- süni meşələrdən
- qoruqlardan

373. Nizamlanmayan turizm nəyə təsir edir?

✓ ekosistemlərin deqredasiyasına

- qoruq rejiminin

- bioloji müxtəlifliyin qorunmasına
- təbiət obyektlərinin bərpasına
- torpaqların rekultivasiyasına

374. Qoruqlarda ekosistemlərin dəgredasiyasına aid deyil:

- ✓ Elmi tədqiqatlar
- Qoruq ərazisində təbii resurslardan istifadə.
- Yanğın təhlükəsizliyi qaydalarının pozulması.
- Qoruğa üçün yad növlərin qoruğa daxil olması.
- Turizmin inkişafı.

375. Layihələşdirilən qoruq ərazisinin fiziki-coğrafi səciyyəsinə aid deyil;

- ✓ əkin sahələrinin münbitliyi
- relyef
- iqlim
- hidroqrafika
- sərhədlər

376. Kameral mərhələdə hazırlanır?

- ✓ xəritə materialları və ya yer quruluşu, layihə işləri
- B) layihə işləri
- yalnız xəritə materialları
- yalnız layihə işləri
- A) xəritə materialları və ya yer quruluşu

377. Azərbaycanın dağ qoruqları olan Zaqatala, Göy-göl qoruqlarında mal-qaranın otarılması hansı eroziya növünə səbəb olur:

- ✓ həm səthi, həm də qobu eroziyasına
- qobu eroziyasına
- külək eroziyası
- Heç biri
- səthi eroziyaya

378. Qoruq əraziləri ətrafında əhəlinin artması aşağıdakılardan nəyə səbəb olur ;

- ✓ sənaye və kommunal tullantıların artmasına
- qoruğun sərhədlərinin artmasına
- sənaye və kommunal tullantıların azalmasına
- qoruğun sərhədlərinin artmasına, sənaye və kommunal tullantıların azalmasına
- qoruğun inkişafına

379. Qoruqların bitki örtüyünün seyrəldilməsi və məhvə nəyə səbəb olur;

- ərazinin zənginliyinə
- ✓ heyvanların yem tərkibinin azalmasına
- şoranlaşmaya
- su eroziyasına
- torpaqların münbitliyinə

380. Qoruğa ən çox təsir edən sənaye sahələri:

- ✓ kimya, metallurgiya
- meliorativ tədbirlər
- ovçuluq
- əkinçilik
- kənd və su təsərrüfatı

381. Bu qoruqlardan hansında mal-qaranın otarılması həm səthi, həm də qobu eroziyasına səbəb olur?

- ✓ Zaqatala və Göy-göl DTQ
- Qarayazı və Göy-göl DTQ ;
 - Qarayazı və Qızılağac DTQ ;
 - Göy-göl və Qızılağac DTQ ;
 - Zaqatala və Qızılağac DTQ ;

382. Qoruqda və ona yaxın ərazilərdə mal-qaranın otarılması səbəb olur:

- ✓ torpaq eroziyasının sürətlənməsinə
- torpaq eroziyasının yavaşmasına
 - faydalı qazıntıların axtarışı və hasilatına
 - arıçılığın inkişafına
 - meliorativ işlərin ləngiməsinə

383. Bitki örtüyünün pozulmasına və məhvində səbəb olur:

- ✓ Qoruqda və ona yaxın ərazilərdə mal-qaranın otarılması
- Kimya sənayesi
 - Arıçılığın inkişafı
 - Rekreasiya
 - Elmi-tədqiqat işləri

384. Su təsərrüfatı işləri içərisində qoruğa daha çox təsir göstərir:

- ✓ meliorativ tədbirlər
- energetika
 - arıçılığın inkişafı
 - metallurgiya
 - sellüloza-kağız

385. Qoruğa mənfi təsir edən amillər:

- ✓ Antropogen amillər
- Abiotik amillər
 - Biotik və abiotik
 - Təbiəti mühafizə
 - Biotik amillər

386. Dağ qoruqlarını göstərin;

- ✓ Zaqatala, Göygöl.
- Türkcay
 - Ağgöl
 - Qızılağac, Hirkan
 - Qarayazı, Hirkan

387. Qoruğun layihələşdirilməsi neçə mərhələdə həyata keçirilir?

- ✓ 3.0
- 4.0
 - 2.0
 - 6.0
 - 5.0

388. Təbii komplekslərin ən yüksək mühafizə formalarından biri hansıdır?

- ✓ qoruqlar
- ekoloji parklar

- təbiət abidələri
- kurortlar
- yasaqlıqlar

389. Respublikamızda xüsusi mühafizə olunan ərazilərdən hansı daha tez yaranıb?

- ✓ qoruqlar
- yasaqlıqlar
- ovçuluq təsərrüfatları
- hamısı eynivaxtda yaranıb
- Milli parklar

390. Respublikamızda xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərindən hansının sayı digərlərinə nisbətən daha çoxdur;

- ✓ yasaqlıqlar
- Milli parklar
- ovçuluq təsərrüfatları
- doğru cavab yoxdur
- qoruqlar

391. Xüsusi qorunan ərazilər hansı məqsədlər üçün istifadə edilmir?

- ✓ kommunal-məişət məsələləri
- təbiəti mühafizə
- Turizm və rekreasiya
- elmi tədqiqat
- sağlamlaşdırma

392. Xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərinin növlərindən biridir:

- torpaq obyektləri
- subalp və alp çəmənlikləri
- ✓ nəbatət bağları
- meşə landşaftı
- su hövzələri

393. Aşağıdakı elmi yeniliklərdən hansı Həsənbəy Zərdəbiyə məxsusdur?

- ✓ 1875-1876-cı illərdə ilk dəfə olaraq öz əsərlərində əsas 4 faktorun torpaqəmələgəlmə prosesində rolunu göstərmişdir: ona süxur, bitki və canlı orqanizmlər, iqlim və insanın təsərrüfat fəaliyyəti
- O torpaq əmələgətirən amillərə insan fəaliyyətini də daxil etmişdir
- Onun fikrincə torpaq beş amilin təsirindən yaranmışdır: torpaqəmələgətirən süxurlar, bitki və heyvan orqanizmləri, iqlim, relyef və zaman
- Onun fikrincə torpaq təbii törəmədir
- 1884-cü ildə ilk dəfə olaraq əsas 5 faktorun torpaqəmələgəlmə prosesində rolunu göstərmişdir: torpaqəmələ gətirən süxurlar, bitki və heyvan orqanizmləri, iqlim, relyet ərazinin geoloji yaşı.

394. Təbiətin salnaməsini tərtib etmək üçün tələb olunmur:

- ✓ qoruğun yerləşdiyi ərazinin torpaq örtüyü haqqında məlumat
- qoruğun ilkin hesabatları
- yerli ovçuluq təşkilatlarının məlumatları
- meşə quruluşu işlərinin materialları
- Mühafizə işçilərinin gündəlikləri

395. Azərbaycanın səhrələşməyə məruz qalan hansı ərazisində küləyin deflyasiya fəaliyyəti daha güclüdür ?

- ✓ Abşeron yarımadası
- Gəncəçayın qərb yataq hissəsi
- Lənkəran ovalığı
- Kür çayının Azərbaycana daxil olan hissəsi

- Böyük Qafqazın cənub ətəkləri

396. Xüsusi mühafizə olunan ərazilər hansı əhəmiyyət kəsb etmir:

- ✓ düzgün cavab yoxdur
- mədəni
- estetik
- ekoloji
- elmi

397. Tullantı qazları təmizləmək üçün hansı kimyəvi üsullardan istifadə edilir?

- ✓ adsorbsiya, adsorbsiya, katalitik təmizləmə üsullarından
- mexaniki, bioloji yandırma təmizləmə üsullarından
- yandırma, buxarlandırma, bioloji təmizləmə üsullarından
- termiki, bioloji çökdürmə təmizləmə üsullarından
- bioloji, fiziki, mexaniki təmizləmə üsullarından

398. Tullantı qazların tərkibində zərərli qazların konsentrasiyası az olduqda o hansı metodla təmizlənir?

- ✓ kimyəvi metodlarla
- piroliz metodu ilə
- mexaniki metodla
- termiki metodla
- fiziki metodla

399. Ozon qatının azalmasına hansı maddələr daha çox təsir göstərirlər?

- ✓ xlor-flüon üzvi birləşmələri və ODM
- ammoniyak və karbon birləşmələri
- Fe birləşmələri və üzvi sintez maddələri
- Ca birləşmələri və ODM
- Na birləşmələri və neft məhsulları

400. Tullantı qazların ilkin təmizləmə prosesi hansı toztutucularında aparılır?

- ✓ quru mexaniki toztutucularında
- qazyuyucu qurğularda
- yaş toztutucularında
- tozsoran qurğularda
- avsorberlərdə

401. Tullantı qazları zəhərli maddələrdən təmizləmək üçün hansı qurğulardan istifadə edilir.

- fırlanma qurğularından
- elektromaqnit qurğularından
- ✓ toztutucu qurğulardan
- qaztəmizləyici qurğulardan
- elektrik qurğularından

402. Hansı üsul ilə tullantı qazları təmizlədikdə heç bir kimyəvi reaksiya getmir, zəhərli qazlar müxtəlif yollarla tutulur?

- ✓ fiziki üsulla təmizləmədə
- optik üsulla təmizləmədə
- elektrokimyəvi üsulla təmizləmədə
- kimyəvi üsulla təmizləmədə
- rezonans üsulu ilə təmizləmədə

403. Avtomobil nəqliyyatı tərəfindən atmosferin çirklənməsinin qarşısını almaq-la hansı növ smoqun əmələ gəlməsinin qarşısını almaq olar?

- ✓ fotokimyəvi smog
- adi smog
- qələvi smog
- turşulu smog
- toşgenli smog

404. Atmosferi çirkləndirən aerosollar içərisində hansı birləşmə xüsusi yer tutur?

- natriumlu birləşmə
- kükürlü birləşmə
- ✓ qurğuşunlu birləşmə
- azotlu birləşmə
- karbonlu birləşmə

405. Havada qazların, bərk və maye halında olan müxtəlif maddələrin, həmçinin radioaktiv maddələrin canlı orqanizmlərin həyat şəraitinə mənfi təsir edə birlə-cək miqdarda olmasına nə deyilir?

- suyun çirklənməsi deyilir
- litosfer çirklənməsi deyilir
- ✓ atmosfer çirklənməsi deyilir
- suyun çirklənməsi deyilir
- ozon qatının çirklənməsi deyilir

406. Tullantı qazların tərkibində olan faydalı qarışıqları ayırmaq üçün hansı kimyəvi təmizləmə üsulundan istifadə edilir?

- ✓ katalik təmizləmə üsulundan
- adsorbsiya üsulundan
- qravtasiya üsulundan
- absorbsiya üsulundan
- termiki üsuldan

407. Qaz halda olan sənaye tullantılarını təmizləmək üçün hansı üsullardan istifadə olunur?

- ✓ fiziki və kimyəvi üsullardan
- fiziki və optik üsullardan
- absorbsiya və adsorbsiya üsullarından
- elektrik və elektromexanik üsullardan
- mexaniki və kimyəvi üsullardan

408. Hansı müəssisələr atmosferi aerosolla çirkləndirən əsas mənbələr hesab olunur?

- kimya müəssisələri
- elektrik enerjisi istehsal edən müəssisələr
- yeyinti müəssisələri
- neft emalı müəssisələri
- ✓ metallurgiya müəssisələri

409. Bütün sənaye şəhərlərində havanın çox çirklənməsi nəticəsində hansı hadisə baş verir?

- ✓ smog hadisəsi
- yanğın hadisəsi
- buxarlanma hadisəsi
- buzlaşma hadisəsi
- işıqlanma hadisəsi

410. Havada asılı halda olan bərk və maye hissəciklərlə atmosferin çirklənməsi necə adlanır?

- qələvili çirklənmə adlanır
- duzlu çirklənmə adlanır
- buxarlı çirklənmə adlanır

- turşulu çirkənmə adlanır
- ✓ aerosol çirkənmə adlanır

411. Ümumiyyətlə atmosferi çirkəndirən əsas maddələr hansı mənşəlidirlər?

- ✓ pirogen mənşəlidirlər
- biotik mənşəlidirlər
- turşu mənşəlidirlər
- karbon mənşəlidirlər
- təbii mənşəlidirlər

412. Çirkab suların biokimyəvi üsullarla təmizlənməsindən sonrakı zərərsizləşdirilməsi üçün hansı qazdan istifadə olunur?

- ✓ Xlor qazından
- Metan qazından
- Karbon qazından
- b) Oksigen qazından
- a) Azot qazından

413. Çirkab sularda bakterial çirkənmə hansı üsullarla aradan qaldırılır?

- Suların bakterial çirkənmədən təmizlənməsi fiziki təmizlənmə üsulu ilə aparılır
- Çirkab suların bakterial çirkənmədən təmizlənməsi aerasiya üsulu ilə aradan qaldırılır
- Suların bakterial çirkənmədən təmizlənməsi süzmə üsulu ilə aradan qaldırılır.
- Çirkab sulara bakterial çirkənmədən təmizlənməsi mexaniki təmizləmə üsulu ilə aparılır
- ✓ Çirkab suların bakterial çirkənməsi zərərsizləşdirmə - dezinfeksiya üsulu ilə aparılır

414. Beynəlxalq səhiyyə təşkilatı içməli suyun tərkibində nitratın norma həddini nə qədər qəbul etmişdir?

- ✓ 11,0 mq/e
- 30 mq/e
- 25 mq/e
- 15 mq/e
- 9,0mq/e

415. Aşağıdakılardan hansında tikinti materialları müəssisələrində tullantıların azalan sırası verilmişdir?

- toz və asılı maddələr, kükürd anhidridi, formaldehid
- hidrogen sulfid, toz və asılı maddələr, karbon qazı kükürd anhidridi
- azot oksidi, karbon qazı, kükürd anhidridi, hidrogen sulfid
- karbon qazı, azot oksidi, toz və asılı maddələr
- ✓ toz və asılı maddələr, karbon qazı, kükürd anhidridi, azot oksidi, hidrogen sulfid

416. Avtomobil nəqliyyatının ətraf mühiti normadan artıq çirkəndirilməsinin qarşısını almaq üçün tələb olunur:

- ✓ yanacağın keyfiyyətini yaxşılaşdırmaq, texniki normativlərə cavab verməyən avtomobillərin istismarının və ölkəyə idxalının qarşısını almaq
- aşağı gücə malik avtomobil mühərriklərindən istifadə etmək.
- benzin mühərrikli nəqliyyat vasitələrinin sayının artırmaq
- avtomobil yollarının yeniləşdirmək
- istehsal ilindən asılı olmayaraq bütün avtomobillərin texniki göstəricilərini yaxşılaşdırmaq

417. Tullantı suları nəyə deyilir?

- qaynar sular, buxar və ya buxar-su qarışığı
- yer üzərinə neftin təbii olaraq öz-özünə axması nəticəsində yığılan maye
- müxtəlif boru birləşmələrindən, siyirtmə və kippəclərdən sızan su
- yeraltı təbii istilik mənbələri
- ✓ gil, yağlı maddələr, kimyəvi reagentlər, qazılmış süxurlar ilə çirkənməmiş sular.

418. Günəş enerjisindən istifadənin mənfi cəhətləri hansılardır?
- ✓ günəş akkumulyatorları geniş ərazi tutur, fiziki-coğrafi amillərdən asılıdır
- ərazinin relyefi əhəmiyyətli rol oynayır
 - iqtisadi cəhətdən baha başa gəlir
 - maya dəyəri baha başa gəlir, çox əməktutumludur.
 - maliyyə vəsaiti və işçi qüvvəsi tələb edir
419. Atmosferdə rütubətliliyin səviyyəsinin artması ilə nəticələnir?
- ✓ kükürd turşusunun həcmnin artması ilə.
- kükürd anhidridinin artması ilə
 - ağır metalların artması ilə
 - radioaktiv tozların artması ilə
 - karbon qazının miqdarının artması
420. Hansı qurğular tullantı qazlarını zəhərli qazlardan tamamilə təmizləməyə imkan verir?
- ✓ katalitik təmizləmə qurğuları
- mexaniki təmizləmə qurğuları
 - detanator təmizləmə qurğuları
 - quru təmizləmə qurğuları.
 - bioloji təmizləmə qurğuları
421. Su anbarlarının çirklənməsinin qarşısının alınması üçün nələri etmək lazımdır?
- ✓ Sənaye, kommunal-məişət müəssisələri, kənd təsərrüfat məhsullarının emal müəssisələrindən atılan çirkab suları təmizləyici qurğularda təmizlədikdən sonra su anbarlarına atmaq lazımdır.
- təmizləyici qurğuların təkmilləşdirilməsi
 - Təmizləyici qurğularda işlədilən kimyəvi reagentlərin miqdarını azaltmaq
 - Təmizləyici qurğulardan keçməyən suların su anbarlarına tökülməsinə görə cərimə etmək
 - Texnoloji proseslərdə su sərfini azaltmaq
422. Təbii suların əsas çirklənmə göstəriciləri nədir?
- ✓ Suda həll olmuş oksigen miqdarının az olması
- Suda amonyakın nitratların, nitritlərin, neft və neft məhsullarının, sintetik səthi aktiv maddələrin ağır metalların olması
 - Suda mikroorqanizmlərin olması
 - Suda bağırsaq bakteriyalarının olması
 - Oksigen biokimyəvi göstəricisinin çox olması
423. Çirkab suların biokimyəvi üsullarla təmizlənməsinin təbii üsullarla təmizlənməyə nisbət üstünlükləri nədən ibarətdir?
- ✓ Torpağın məhsuldarlığının artmasında
- Çirkab suların tərkibində xəstəlik törədən mikrobların qalmasında
 - Çirkab suların zərərsizləşdirilməsinin həyata keçirilməsi
 - Biokimyəvi təmizlənmənin göllərdə həyata keçirilməsinin mümkünlüyü.
 - a) Su ehtiyatlarından səmərəli istifadə olunması
424. Kür çayının çirkləndiriciləri arasında əsasən hansı maddələr üstünlük təşkil edir?
- ✓ Fenol, mis, neft məhsulları və ağır tullantılar
- Neftçala yod-brom zavodunun tullantıları
 - Balıqçılıq sənayesinin flotu tullantıları hesabına
 - Yevlax yun zavodunun çirkab suları hesabına
 - mineral yod-brom zavodunun tullantıları
425. Çirkab sular su hövzələrinə atılarkən suyun turşuluq həddi hansı miqdarda olmalıdır?
- ✓ pH = 6,5-8,5

- b) $\text{pH} = 13,5 - 14,5$
- $\text{pH} = 2,0-3,0$
- $\text{pH} = 1,5-4,0$
- a) $\text{pH} = 9,5 - 10,5$

426. Karbon oksidinin havada konsentrasiyasının miqdarı çox olduqda hansı xəstəliklərin artmasına şərait yaranır ?

- ✓ ateroskleroz, əsəb sisteminin pozulması, infarkt
- endokrin xəstəlikləri, irsi xəstəliklər
- talasemiya və xərçəng xəstəlikləri
- qara ciyər və qida yolu xəstəlikləri
- damar xəstəlikləri, qan azlığı

427. Əlvan metallurgiya müəssisələri atmosfer havasını əsasən hansı tullantılarla çirkləndirir?

- ✓ kükürd anhidridi (75%), karbon qazı (10,5%), toz
- toz (10,5%) karbon qazı (15,5%), kükürd anhidridi (65%), toz (10%)
- karbon qazı (25%), kükürd anhidridi (65%), toz (10%)
- toz (25%), karbon qazı (25%), kükürd anhidridi (50%)
- kükürd anhidridi (65%), karbon qazı (20,5%), toz

428. Nəqliyyat vasitələrindən təbiətə atılan və ən çox sinir-əsəb, qan-damar və əqli çatmamazlıqlar kimi xəstəliklərin yaranmasına şərait yaradan kimyəvi maddələr hansılardır?

- ✓ dəm qazı, azot oksidləri, qurğuşun
- helium qazı, dəmir oksidləri və natrium-xlor
- karbon oksidləri, benzol, təsirsiz qazlar
- hidrogen xlorid, metallik nikel, sulfat turşusu
- maqnezium, hidrogen-sülfid, karbon qazı

429. Hazırda Bakı buxtasında ən çox müşahidə olunan zərərli maddələr hansılardır ?

- ✓ neft məhsulları, fenol
- toliol, manqan oksidi
- qurğuşun, fenol
- xlor üzvlü pestisidlər
- dəmir birləşmələri, benzol

430. Azərbaycanda sel və sürüşmə hadisələrinin daha çox müşahidə olunduğu ərazilər:

- ✓ Böyük Qafqazın şimal-şərq və cənub yamacları;
- Acınohur yaylası.
- Kiçik Qafqazın şimal-şərq yamacları;
- Burovar və Peştəsər silsilələri;
- Kiçik Qafqazın cənub-şərq yamacları;

431. Dağ yamaclarında sürüşmənin baş verməsinin əsas səbəbi?

- ✓ Gilli suxurların üzərindəki qumlu-çınqıllı laylarda qrunut sularının toplanması
- Dağ yamaclarında faydalı qazıntıların çox olması.
- Yamaclarda əhəng daşlarının səthə daha yaxın yerləşməsi
- Suxurların quru iqlim şəraitində aşınması
- Dağ yamaclarının zəif meyilli olması

432. Palçıq vulkanları qrupunun yerləşdiyi təbii ərazilər aşağıdakılardır:

- Samur-Dəvəçi
- doğru cavab yoxdur
- ✓ Abşeron-Qobustan
- Ceyrançöl-Acınohur

- Qanıx-Əyriçay

433. Sürüşmə prosesi əsasən hansı amillə bağlıdır?

- Torpaq və bitki örtüyü ilə
- Aşınma ilə.
- ✓ Yeraltı sularla
- İqlimlə
- Atmosfer təzyiqi və havanın temperaturu ilə

434. İnkişaf etmiş ölkələrdən fərqli olaraq dünyanın bir çox ölkələrində əhalinin hansı məhsullara təlabatı ödənilmir ?

- qidanın kalori tələbatı ödənilir
- ✓ qidanın kalori tələbatı ödənilmir
- qidanın zülal tələbatı ödənilmir
- qidanın karbohidrogen tələbatı ödənilmir
- qidanın nişasta tələbatı ödənilmir

435. Azərbaycan neftinin ekoloji baxımdan dünyada məşhurlaşdıran əsas əlamətlər?

- ✓ tərkibində qatışıqların az olması
- respublikanın hər yerində olması
- qiymətinin ucuz olması
- tərkibində kükürdün konsentrasiyasının yüksək olması
- tərkibində parafinin çox olması

436. Urbanizasiya prosesi hansı ölkələrdə daha sürətlə gedir ?

- inkişaf etməkdə olan ölkələrdə
- Asiya ölkələrində
- ✓ inkişaf etmiş ölkələrdə
- Avropa ölkələrində
- Avstraliya ölkələrində

437. Azərbaycanda enerqetikanın inkişafı üçün hansı yeni ucuz mənbələrdən istifadə etmək olar və bu mənbələrin üstün cəhəti?

- uran, torf-ehtiyatları çoxdur
- qabarma-çəkilmə, külək-Xəzərdə daha güclüdür
- günəş, dəniz cərəyanları-Xəzər sahilində il boyu fəaliyyət göstərir
- daş kömür, yanar şist-ucuz enerji verirlər
- ✓ külək, günəş-ekoloji cəhətdən təmizdir

438. İstehsalat və məişət tullantıları haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunu qəbul edilmişdir?

- ✓ 1998-ci ildə
- 1997-ci ildə
- 1996-ci ildə
- 1995-ci ildə
- 2005-ci ildə

439. Azərbaycanda “Su təchizatı və tullatı sular haqqında” qanun qəbul edilmişdir?

- ✓ 1999-cu ildə
- 1995-ci ildə
- 1998-ci ildə
- 1997-ci ildə
- 1966-ci ildə

440. Azərbaycanda “Əhalinin radiasiya təhlükəsizliyi haqqında” qanun qəbul edilmişdir?

- 1998-ci ildə
- 1999-cu ildə
- 1995-ci ildə
- ✓ 1997-ci ildə
- 1996-ci ildə

441. Azərbaycanca “Su təchizatı və tullatı sular haqqında” qanun qəbul edilmişdir?

- 1998-ci ildə
- 1997-ci ildə
- 1966-ci ildə
- 1995-ci ildə
- ✓ 1999-cu ildə

442. Azərbaycanca “Əhalinin radiasiya təhlükəsizliyi haqqında” qanun qəbul edilmişdir?

- ✓ 1997-ci ildə
- 1998-ci ildə
- 1996-ci ildə
- 1995-ci ildə
- 1999-cu ildə

443. Azərbaycanca “Ətraf mühitin mühafizəsi” haqqında qanun qəbul edilmişdir?

- ✓ 1999-cu ildə
- 1996-ci ildə
- 2000-ci ildə
- 1998-ci ildə
- 1997-ci ildə

444. Azərbaycanca “Ekoloji təhlükəsizlik haqqında” qanun qəbul olunmuşdur?

- 1998-ci ildə
- 2000-ci ildə
- ✓ 1999-cu ildə
- 1996-ci ildə
- 1997-ci ildə

445. Dağ-mədən sənayesinin Abşeronda yaratdığı ekoloji problemdir:

- ✓ torpaqların deqredasiyası ;
- doğru cavab yoxdur .
- əkin sahələrin azalması;
- təbii göllərin çirklənməsi;
- meşələrin məhvi;

446. Bakı şəhərində ekoloji problemləri yaratmışdır:?

- ✓ neft hasilatı, emalı və neft-kimya sənayesi tullantılarıdır ;
- metal emalı tullantılarıdır.
- kənd təsərrüfatında tətbiq olunan pestisidlərdir;
- maşınqayırma sənayesi tullantıları;
- yeyinti sənayesi tullantıları;

447. Abşeronda hansı növ elektrik stansiyası tikmək ekoloji cəhətdən daha sərfəlidir?

- qabarma elektrik stansiyası
- mazutla işləyən İES
- ✓ külək elektrik stansiyası
- geotermal elektrik stansiyası

- su elektrik stansiyası

448. Azərbaycanca dağ-mədən sənayesinin inkişafı ilə əlaqədar daha çox ekoloji gərginliyə məruz qalmışdır:

- İsmayılı rayonu;
- Füzuli rayonu;
- ✓ Daşkəsən rayonu.
- Şahbuz rayonu;
- Gədəbəy rayonu;

449. Tükənən ehiyatlar neçə qrupa bölünür?

- tükənməz və real ehtiyatlar
- tez bərpa olunan və gec bərpa olunan
- ✓ real və potensial ehtiyatlar
- mümkün və qeyri mümkün bərpa olunanlar
- bərpa olunan və bərpa olunmayan ehtiyatlar

450. Bakı şəhərində ekoloji problemləri yaratmışdır:?

- ✓ neft hasilatı, emalı və neft-kimya sənayesi tullantılarıdır ;
- metal emalı tullantılarıdır.
- kənd təsərrüfatında tətbiq olunan pestisidlərdir;
- maşınqayırma sənayesi tullantıları;
- yeyinti sənayesi tullantıları;

451. Abşeron regionunda ekoloji gərginliyi aradan qaldırmağın ən perspektivli yolu?

- ✓ tullantısız və az tullatılı texnoloqiyalara keçmək
- iəhsal həcmi azaltmaq
- doğru cavab yoxdur
- ətraf mühitə ziyan vuran istehsal sahələrini bağlamaq
- zərərli istehsal sahələrini Abşerondan köçürmək

452. Təbii ehtiyatların onlardan istifadə olunması prinsipi üzrə paylanması hansı təsnifata aid edilir?

- ✓ tükənən təsnifat
- təbii-iqtisadi təsnifat
- mümkün təsnifat
- təbii təsnifat
- real təsnifat

453. Abşeron regionunda ekoloji gərginliyi aradan qaldırmağın ən perspektivli yolu?

- ✓ tullantısız və az tullatılı texnoloqiyalara keçmək
- doğru cavab yoxdur
- ətraf mühitə ziyan vuran istehsal sahələrini bağlamaq
- zərərli istehsal sahələrini Abşerondan köçürmək
- iəhsal həcmi azaltmaq

454. Mərkəzləşmiş dövlət büdcəsi hesabına hansı təşkilatın fəaliyyəti maliyyələşdirilir?

- Vergilər Nazirliyi
- Xarici İşlər Nazirliyi
- Maliyyə Nazirliyi
- Fövqəladə Hallar Nazirliyi
- ✓ Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi

455. Vəsaitin davamlılığı digər maliyyə növlərindən nə ilə fərqlənir?

- vəsaitin azlığı
- vəsaitin başqa məqsədlərə xərclənməsi
- vəsaitin çoxluğu
- vəsaitin təyinatı üzrə xərclənməsi
- ✓ mənbənin üstünlüyü

456. Ekoloji fondun neçə % - i yerli əhəmiyyətli təbiəti mühafizə tədbirlərinə yönəldilir? (Çəki: 1)

- ✓ 60 faizi
- 20 faizi
- 10-15 faizi
- 15-20 faizi
- 40 faizi

457. I qrup ölkələrdə təbiəti mühafizə tədbirlərinə ümumi Milli məhsulun neçə faizi həcmində vəsait yönəldilir? (Çəki: 1)

- ✓ 0.03
- 0.02
- 0.04
- 0.06
- 0.015

458. Ekoloji siyasətin prioritet istiqamətlərindən biridir:

- ✓ sağlam ekoloji mühitin yaranması
- yeni texnologiyaların mənimsənilməsi
- ETT nəaliyyətlərinə yiyələnmək
- biri deyil
- əhalinin işlə təmin olunması

459. Ekoloji siyasətin prioritet istiqamətlərindən biridir:

- ✓ sağlam ekoloji mühitin yaranması
- yeni texnologiyaların mənimsənilməsi
- ETT nəaliyyətlərinə yiyələnmək
- biri deyil
- əhalinin işlə təmin olunması

460. Azərbaycan Respublikasında yürüdülmən ekoloji siyasətin əsas məqsədinə daxil deyil:

- ✓ aqrar sənaye kompleksi payının azaldılması
- iqtisadi potensialın qorunması
- əmək potensialının qorunması
- təbii sərvətlərdən səmərəli istifadə
- gələcək nəsillərin ehtiyacının təmin edilməsi

461. İndiki zamanda təbiət və cəmiyyətin birgə fəaliyyəti mərhələsində, ətraf mühitin mühafizəsinin təmini üzrə, ekoloji tələbatla cəmiyyətin təbii resurslardan istifadəsinə olan maraqları arasında uyğunsuzluqdan, iqtisadiyyatla ekologiya arasında yaranan ziddiyyət adlanır?

- ✓ ekoloji böhran
- ekoloji maraq
- ekoloji hal
- ekoloji vəziyyət
- ekoloji tarazlıq

462. Ərzaq probleminin yaranmasına səbəb nədir?

- ✓ İEOÖ-də kənd təsərrüfatının zəif inkişafı
- kənd təsərrüfatında ekstensivlik
- elmin təsərrüfat sahələrində zəif tətbiqi

- su resurslarının çatışmamazlığı
- İEO-də torpaq fondunun az olması

463. Ərzaq problemi hansı səbəbdən yaranır?

- ✓ təminatın lazımi səviyyədə olmaması
- əhali sıxlığının azlığı
- dünya torpaqlarının yararsız olması
- səhrələşmə prosesinin aktivliyi
- əhalinin sayının çox olması

464. İstilik elektrik stansiyalarında soyutma prosesində istifadə olunan suyun yenidən hövzəyə qaytarılması suyun hansı çirklənməsi adlanır?

- ✓ termiki
- Kimyəvi
- mexaniki
- təbii
- fiziki

465. Dünyada əhalinin sağlamlıq problemini yaradan səbəblərdən biridir:

- ✓ İEO ilə İEOÖ səviyyəsindəki uyğunsuzluq
- çətin müalicə olunan xəstəliklərin artması
- həkim personalının olmaması
- qidanın çatışmamazlığı
- iqtisadi inkişafın zəifliyi

466. Ətraf mühitin mühafizəsi ictimai fondunun maliyyələşmə fondları hansıdır? (Çəki: 1)

- ✓ əhalinin vəsaiti, ictimai təşkilatların könüllü yardımı və s.
- kommersiya bankları fonduna
- dünya bankına.
- vergilər fonduna.
- dövlət büdcəsinə.

467. Əhalinin vəsaiti,ictimai təşkilatların könüllü yardımı və s. hansı fonda aiddir? (Çəki: 1)

- ✓ ətraf mühitin mühafizəsinin ictimai fonduna
- kommersiya bankı
- dünya bankı.
- vergilər.
- dövlət büdcəsi.

468. İnkişaf etmiş ölkələrdə təbiətin mühafizə tədbirlərinə ümumi Milli məhsulun (ÜMM) neçə faizi həcmində vəsait yönəldilir? (Çəki: 1)

- ✓ 0.03
- 0.08
- 0.02
- 0.04
- 0.05

469. Ekoloji fondların ümumi gəlirlərində ətraf mühitin çirklənməsinə görə xüsusi çəkisi təşkil edir:

- ✓ 80-85 %
- 55-60 %
- 65-70 %
- 45-50 %
- 87-90 %

470. Müəssisənin ekoloji fondunun vəsaitləri hansı istiqamətlərdə xərclənmir? (Çəki: 1)

- ✓ su mənbələrinin bioloji resurslarının artırılmasına.
- başqa müəssisələrdə kompensasiya hesablaşmasının aparılmasını.
- müəssisənin əsas istehsal proseslərinin texnoloji rekonstruksiyasının maliyyələşməsinə.
- vəsaitin sərbəst hissəsinin başqa təsərrüfat məqsədlərinə xərclənməsinə və ya bankda depozit hesabda saxlanmasını.
- təbiəti mühafizə işlərinin aparılması.

471. İnkişaf etmiş ölkələrdə təbii mühitin çirklənməsi ilə mübarizəyə ümumi milli məhsulun necə faizi yönəldilir? (Çəki: 1)

- ✓ 3% qədər
- 10 faizi
- 20 faizi
- 6% qədər
- 5 faizi

472. Təbiətdən istifadə prosesində yaranan qlobal problemlərdən deyil:

- ətraf mühitin çirklənməsi problemi;
- ərzaq problemi;
- ✓ təbii mühitin qorunması problemi;
- xammal və yanacaq problemi
- demoqrafik problemlər;

473. Təbiətdən istifadə prosesində yaranan qlobal problemlərdəndir: (Çəki: 1)

- ✓ ekoloji problemi
- meşələrin bərpası problemi;
- çirkab sularının təmizlənməsi problemi;
- atmosferin mühafizəsi və bərpası.
- təbii mühitin mühafizəsi;

474. Ekoloji fondun 10% hansı tədbirlərə yönəldilir? (Çəki: 1)

- ✓ Respublika əhəmiyyətli
- xarici texnologiyaya
- lokal əhəmiyyətli
- beynəlxalq əhəmiyyətli
- yerli əhəmiyyətli

475. Ekoloji fondlar formalaşma mənbələri hansıdır?

- ✓ təsərrüfat fəaliyyətinin gəlirləri hesabına
- xarici investisiyalar
- kredit faizləri
- dotasiyalar
- ekologiya proqramlarının tərtibi

476. Su mənbələrinin bioloji resurslarının artırılması müəssisənin ekoloji fondundan hansı vəsaiti tələb edir? (Çəki: 1)

- ✓ bu sahəyə ekoloji fondun vəsaiti xərclənmir
- başqa müəssisələrdə kompensasiya hesablaşmasının aparılmasına.
- müəssisənin əsas istehsal proseslərinin texnoloji rekonstruksiyasının maliyyələşməsinə.
- vəsaitin sərbəst hissəsinin başqa təsərrüfat məqsədlərinə xərclənməsinə və ya bankda depozit hesabda saxlanmasına
- təbiəti mühafizə işlərinə

477. Ətraf mühitin çirklənməsinə görə ekoloji fondların ümumi gəlirlərində xüsusi çəkisi nə qədərdir? (Çəki: 1)

- ✓ 80-85%
- 20-30%
- 40-45%

- 10-12%
- 50-55%

478. Azərbaycanca ekologiya fond nə vaxt yaradılmışdır? (Çəki: 1)

- ✓ 1990-cı ildə
- 1995-ci ildə
- 1991-ci ildə
- 2000-ci ildə
- 1989-cu ildə

479. Ekologiya fondların investisiya siyasətinin prioritet (üstün) istiqamətlərinə aid deyil: (Çəki: 1)

- ✓ meşələrdə məcburi kəsimin aparılması.
- təbiətdən istifadənin normativ hüquqi bazasının yaradılmasına.
- xüsusi qorunan ərazilərin inkişaf və layihələşdirilməsinə.
- büdcə xərclərinin çatışmazlığı şəraitində ekologiya maarifləndirmə və təhsilə.
- dövlət ekologiya proqramlarının hazırlanmasına.

480. Aşağıdakılardan hansı təbiəti mühafizə tədbirlərinə yönəldilən vəsaitin əsas mənbəyi hesab edilir? (Çəki: 1)

- kommersiya bankları.
- yerli büdcələr.
- nazirlik və komitələrin vəsaitləri.
- müəssisələrin öz vəsaitləri
- ✓ dövlət büdcəsi

481. Aşağıdakılardan hansı təbiəti mühafizə tədbirlərinin və ekologiya proqramların maliyyələşmə rolu oynamır? (Çəki: 1)

- ✓ əhalinin gəlirləri və təqaüdlər kimi.
- müəssisə, təşkilat, şirkətlərin vəsaiti kimi.
- büdcədən kənar ərazi ekologiya fondları kimi.
- ekologiya sığorta fondu, bank kreditləri, əhalinin vəsaiti kimi.
- müxtəlif səviyyəli büdcələr kimi.

482. Müəssisənin ekologiya fondunun vəsaitləri hansı istiqamətlərdə xərclənmir? (Çəki: 1)

- ✓ su mənbələrinin bioloji resurslarının artırılmasına.
- başqa müəssisələrdə kompensasiya hesablaşmasının aparılmasına.
- müəssisənin əsas istehsal proseslərinin texnoloji rekonstruksiyasının maliyyələşməsinə.
- vəsaitin sərbəst hissəsinin başqa təsərrüfat məqsədlərinə xərclənməsinə və ya bankda depozit hesabda saxlanmasına.
- təbiəti mühafizə işlərinə.

483. Ərazi regional ekologiya fondlarının formalaşma mənbələrinə daxil deyil: (Çəki: 1)

- ✓ xarici bankların investisiyaları bu fondlara köçürülə bilər.
- regional ekologiya fondlardan respublika ekologiya fonduna köçürmələr edilir.
- təşkilat, müəssisələr, vətəndaşlar regional ekologiya fonda könüllü surətdə vəsait köçürə bilərlər.
- regional ekologiya fond ərazidə öz istiqrazlarını yaya bilər.
- çirkənməyə görə ödənişlər, ekologiya vergi və cərimələr.

484. Azərbaycanca ekologiya fond nə vaxt yaradılmışdır? (Çəki: 1)

- ✓ 1990-cı ildə
- 1991-ci ildə
- 1995-ci ildə
- 2000-ci ildə.
- 1989-cu ildə.

485. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı insan sağlamlığına nə kimi qiymət verir ?

- ✓ vətəndaşların məhsulu və sosial durumudur
- vətəndaşların yaddaşı və milli varlığıdır
- vətəndaşların keçmişi və gələcəyidir
- vətəndaşların şüür və bacarıqlarıdır
- vətəndaşların milli və dünyəvi varlığıdır

486. Təbiəti mühafizə tədbirləri hansı səviyyədə həll olunur? (Çəki: 1)

- ✓ ekoloji-iqtisadi səviyyədə
- təbii-ərazi kompleksində
- ekoloji-iqtisadi kompleks səviyyəsində;
- iqtisadi rayon səviyyəsində.
- kosmik səviyyədə

487. XXI əsrin I yarısında İ.İ.Meçnikovun hansı nəzəriyyəsi meydana gəldi ?

- ✓ immunitet nəzəriyyəsi
- sosioloji tədqiqatlar
- sağlamlıq nəzəriyyəsi
- əhali-səhiyyə nəzəriyyəsi
- əhali nəzəriyyəsi

488. BMT-nin əhali fondunun məlumatına görə 2050-ci ildə dünya əhalisini sayı nə qədər olacaq?

- ✓ 9 milyard nəfər
- 8 milyard nəfər
- 12 milyard nəfər
- 10 milyard nəfər
- 7 milyard nəfər

489. Ətraf, təbii mühit və sosial mühitin keyfiyyət kriteriyaları nəyi təyin edir

- ✓ insan fəaliyyətini
- insan dözümlülüyünü
- insan sağlamlığını
- insan davranışını
- insan xarakterini

490. ÜST məlumatına görə əhalinin sağlamlığı aşağıda göstərilən amillərdən hansından asılı deyil ?

- ✓ yaş kateqoriyasından
- genetik amildən
- səhiyyə təşkilatının işindən
- ətraf mühitin vəziyyətindən
- həyat təsirindən

491. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı insan sağlamlığına nə kimi qiymət verir ?

- ✓ vətəndaşların məhsulu və sosial durumudur
- vətəndaşların yaddaşı və milli varlığıdır
- vətəndaşların keçmişi və gələcəyidir
- vətəndaşların şüür və bacarıqlarıdır
- vətəndaşların milli və dünyəvi varlığıdır

492. Ətraf mühitə hərbi qüvvələrin öldürücü təsirini göstərən əməliyyatlar, ABŞ tərəfindən hansı ərazilərdə tətbiq edilmişdir?

- ✓ Vyetnamda, Laos və Kampuçiyada
- Yaponiyada, Kola yarımadasında, Laosda
- Pakistanda, Tailanda və Malaziyada

- İndoneziyada, Bruneý və Nindistanda
- Koreya yarımadası, İraqda, Rusiyada

493. Hansı tükənməz enerji ehtiyatlarına malik olan Dünya okeanı sularını çirkləndirən mənbələrə aid deyil ?

- ✓ balıqlar üçün yem məhsullarının çoxalması
- konteynerlərin zədələnməsindən baş verən çirklənmələr
- konteynerlərdə radioaktiv tullantıların atılması
- nüvə silahlarının sınaqdan keçirilməsi
- radioaktiv məhsulların Okeana atılması

494. Neçənci ildə harada ozon dağıdıcı maddələrin (ODM) istehsalının dayandırılması haqqında protokol imzalandı?

- ✓ 1997-ci ildə Monrealda
- 2005-ci ildə Parisdə
- 2002-ci ildə Londonda
- 1999-cu ildə Vyanada
- 2000-ci ildə Stokholunda

495. Neçənci ildə və harada 56 ölkənin hökumətləri ozon qatını dağıdan xlor-flüor üzvi birləşmələrin və digər ozon dağıdıcı maddələrin (ODM) istehsalını 2 dəfə azaltmaq haqqında protokol imzaladılar?

- ✓ 1987-ci ildə, Monrealda
- 2000-ci ildə Berlində
- 1995-ci ildə Moskvada
- 1950-ci ildə, Parisdə
- 1900-cu ildə, Londonda

496. Təbiəti mühafizə fəaliyyətinin idarə olunması keçən əsrin sonunda hansı regionlarda hazırlanmışdır? (Çəki: 1)

- ✓ Avropa və ABŞ – da
- Fransa və İtaliyada
- SSRİ – də
- Kanada və ABŞ – da
- Yaponiyada

497. Ekologiya hüquqi hansı göstərici ilə tənzimlənir? (Çəki: 1)

- təbii resursların stimullaşdırılması
- elmin inkişafı.
- ✓ ekologiya sahəsinə aid qanunvericilik aktı
- ekologiya və TS Nazirliyinin qərarları
- müəssisələrin gəlirləri

498. BMT-nin «Ətraf mühit məsələsi» üzrə konfransı keçirilmişdir: (Çəki: 1)

- ✓ 1972-ci ildə;
- 1974-cü ildə;
- 1970-ci ildə;
- 1968-ci ildə;
- 1976-cı ildə.

499. Təbiətdən istifadə sahəsində beynəlxalq əməkdaşlıq prinsiplərindən deyil: (Çəki: 1)

- ✓ kənd təsərrüfatında kimyalaşdırmanın genişləndirilməsi
- bərpa olunmayan resurslardan kompleks istifadə;
- təbii resursların gələcək nəsli üçün qorunması.
- təbii ekosistemlərin qorunması sahəsində əməkdaşlıq;
- ölkələrin öz ərazilərindəki təbii resurslardan istifadə hüququ;

- 500.** Dünyada  rzaq problemini həll etmək üçün inkişaf etmiş ölkələrdə alimlər hansı proqramın həyata keçirilməsini irəli sürmüşlər?
- sosial inqilabı
 - “yaşıl inqilabı”
 - demoqrafik inqilabı
 - √ “biotexnoloji inqilabı”
 - bioloji inqilabı